

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 30 f.

HERDÉTESEK:

A havi előfizetés egy forint 20 fillér.
A postai közvetítésért 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 16.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Egy vidék visszahódítása.
- Országos székegy-gyűlés Aradon.
- A választók névjegyzéke.
- A gyujtogatások a közgyűlésen.
- Brádtól — Abrudbányáig.
- Hármas teher az iparosokra.
- Közös konyha Aradon.
- Westinghouse és vízművek.
- Házkutatás a szerb trónörökösénél.
- Intrikák a városi tisztikarban.
- A parasztpárt fegyverkezik.
- Arad, mint világfürdő.
- Erély és tapintat.
- Tárca: A bűnös. Írta: Tábori Kornél.

Egy vidék visszahódítása.

Arad, augusztus 14.

Esztendőről-esztendőre megújul az a lutri, amelybe a magyar gazda remény-nyel rakja a magvakat és nem tudja, hogy ternót fog-e aratni, vagy az is odavész, a mit beféléktetett. És amikor — ebben az esztendőben is — az ember nagyon is megérzi a természet szeszélyeitől való függését, amikor az időjárás durván belemarkol abba, amire az ember munkája, tervezése, akarata számított, — akkor föl-fölvetődik az a gondolat, hogy még se jó ez a mi sorsunk. Nem jó, hogy az ország sorsa a májusi esőtől függ, és hogy egész jólétünket az a talán dönti el, amelylyel a termés-eredményeket várják. S a mialatt a föld felületén ez a bizonytalan eredményü termelés folyik, a

föld mélyében biztosabb számítással turja elő a vagyont az emberi kéz. Keményebb, durvább, szívós akaratot kívánó munka, de az eredménye nem szerencsejáték. A tudás, a szerszámok tökéletesedésével egyre biztosabb számítással vágja csákányait a földbe az ember s veszi el a bányától annak kincseit. S ez a munka egyre fejlődik, bővül, ez adja a táplálékot az iparnak, s hova-tovább ez a munka egyenlő értékű lesz az országban az ősről maradt mezőgazdasági termeléssel.

Ennek a munkának egyre bővülő tere nyílik az Aradmegyével szomszédos erdélyi területeken: Hunyad-, Alsó-Fehér és Torda vármegyékben. A Zsil völgye már a magyar Ruhr-vidék lett, ahol a szén-aknák mellett csodálatos gyorsasággal épülnek, fejlődnek az új telepek. A másik oldal: a magyar aranymező. Brád, ahol teljes gőzzel folyik a legnemesebb fém kiaknázása, s Abrudbánya környéke, ahol a föld mélyének gazdagságát, a már megszerzett nyomokon, a jövő fogja igazán kihasználni. Eleven, nagy fejlődésre hivatott terület ez, amely, mihelyt a fejlődésnek az eszközeit megszerzi, Klondyke módjára fog gyarapodni és népesülni.

Es most arról van szó, hogy ezt a nagy jövőjü, eleven vidéket, annak forgalmát és fogyasztását Aradhoz kapcsoljuk. A viszonyok természetes alakulása már a multban megteremtette ezt az összeköttetést, s Abrudbánya vidéke a régi időkben önként Arad felé gravitált.

A mesterséges alakulás azonban meglazította ezt az összeköttetést. A gyulafehérvár-zalathnai vasut kiépítése Abrudbánya forgalmát inkább Gyulafehérvár, s közvetve Kolozsvár felé terelte. Annyira feltűnő volt ez az irányváltozás, hogy a mult év végén — az olvasók közül talán lesznek, akik emlékeznek rá — e lap hasábjain Brádról címzett, komoly figyelemztetés jelent meg, amely ezt följegyezte, s arra intette az irányadó köröket: ha Brádot ezzel a vidékkel össze nem kötik, Arad hova-tovább egészen elveszti azt a területet, amelyet a multban szinte gyarmatának tekintett.

Az arad-csanádi egyesült vasutak intézői nem maradtak közömbösek ezzel az alakulással szemben. Ennek a vasutnak politikáját mindig az jellemezte, hogy a mikor új és új vidékeknek a természetes szükséglet által parancsolt közlekedést megteremtették, egyben új és új erőforrásokat kapcsolak össze Araddal, mint központtal. Ez a vasut most is ott kereste a maga hálózatának kibővítését, a merre Aradnak is szolgálatot tehet: vissza akarja hódítani Abrudbánya vidékét.

Az arad-csanádi egyesült vasutak összeköttetést teremt egyik fővonalának eddigi végállomása és Abrudbánya között. És ezt a tervet olyan ujitással kapcsolja össze, amelyben ismét uttörője és utmutatója a modern közlekedésnek. A brádrudbányai összeköttetést a Renard-féle sinnedküli vonatokkal valóítja meg, miután

A bűnös.

— *Hipnotizmus és spiritizmus.* —

(*A spiritizmus veszedelme. — Szélhámosságok. — A hasbeszélő szellem. — A lélek sulya. — Egy briliáns nyakék. — A rémlátás. — A hipnotizmus pusztítása. — A tolvaj színésznő — A kutfuró, mint hipnotizőr. — Halálos hipnózis.*)

Az Eránosz-ügy alkalmából hetet-havat összehordtak és komikus tájékozatlansággal zavarták össze a spiritizmus és hipnotizmus fogalmait.

— Semmi köze egyiknek a másikhoz. — mondotta nekünk egy kiváló orvostanár — legfőlebb a szélhámosságok manipulálnak a kettőnek közös leple alatt. A spiritizmussal való foglalkozás a velejáró roppant lelki izgalom miatt életveszedelmessé válhatik. Elmeegógyító intézetekben sok olyan embert ápolnak, — még pedig a gyógyítás reménye nélkül — aki szeánszokon szerezte meg az „autoszuggestált spiritisztikus tébolyt“. A szellemidézést nem tartom komoly tudománynak, ellenben a hipnotizmus egyre jelentősebb gyógyítómóddá fejlődik. Magam is sűrűn alkalmazom, különösen hipochondriás női betegeknek. Kétségtelen azonban, hogy csak doktoroknak volna szabad hipnotizálni, mert sarlatánok vagy gonosz szándéku emberek éppen a hipnózis révén sokkal borzasztóbb bajokat okozhatnak, mint a spiritizmussal.

Furfangos emberek gyakran kihasználják a vakhítu spiritiszták naivságát és olykor éveken át zsarolják őket.

A fővárosi bűnkronika egyik legfurcsább esete volt az, amelynek egy dussgazdag háztulajdonos lett az áldozatává. Intelligens, fiatal és erőteljes férfiú az illető. Három esztendővel ezelőtt megismerkedett valakivel és ez a jómodoru ember csudákat mesélt neki a spiritizmusról.

— Ha nem hiszi, tényekkel bizonyítom, amit állítok. Legközelebb szeánszot rendezhetek a lakásán.

A háztulajdonos elfogadta az ajánlatot. Roppantul kíváncsi lett arra a kijelentésre, hogy a spiritizma elébe idézi elhunyt bátyjának a szellemét. A bátyja ugyanis öt évvel ezelőtt Ausztráliába utazott s azóta hirt se hallottak róla.

— Ön lesz a médium — folytatta a spiritizma. — Azt hiszem, pompásan megfelel... De előbb próbát teszünk az én lakásomon.

A próba-szeánszon, amely a spiritizma szobájában, a Royal-szállóban folyt le, semmi különös nem történt. A gazdag ifju meg, még három spiritisztát ismert ott meg, akik rajongással szóltak hitükről és ez — ugymond — új, tisztább vallást, ideálisabb világtérfogást és bölcs, nyugalmas lelki békét jelent.

Egyszerre, a szeánsz végén, bámulatos tapasztalás következett. Megszólt valaki, olyan hangon, mintha távolból, messze magasságból beszélné.

— Kedves öcsém!... Holnap... mindent... megtudsz.

A fiatalember megdöbbsent és lázas türelmetlenséggel várta másnap az estét, amikor Andrassy-uti lakásán az újabb szeánsz megkezdődött.

A spiritizma megmagyarázta neki, hogy abszolút nyugalomra van szükség, különben elriasztják a szellemet. Az ifju tehát kötesse le magát széles szalaggal a pamlagjára, hogy félreértés vagy éppen csalás szóba se jöhessen, ő maga, a szellemidéző is „lerögzítetteti“ magát.

A sötét szobában, ahol néha tulvilági fények vibráltak (lásd Gennári: egy hatos ára magnezium), tömérdek hókuszpókusz után megjelent az elhunyt testvér szelleme.

— Ausztráliában megölt a sárgaláz — suttogta különös hangon — de a lelkem él s Indiába költözött egy Budha-bálványba... Látlak... mindent tudok... Hogy ezt bebizonyítsam, hát prózai tényit említek föl. Tegnap délután több ezer koronát vesztettél a turfon... Fífinek ne udvarolj, mert szeretőt tart s már tavasz óta megcsalod Eltzer főhadnaggyal... De most hiv atyám szelleme... amely Braziliában jár-kél... Várj csak... negyedóráig.

Az ifju várt, várt félóráig. Közben gyanus neszt hallott a szomszéd szobából... Majd világosan hallotta, hogy egy szekrényt fessegetnek... A fiatal atleta fel akart ug-rani, mert rosszat sejtett, de a roppantul erős kötelék nem engedte.

azok a próbák, amelyeket az új rendszerű kocsikkal az aradmegyei vonalokon folytattak, fényesen beváltak.

Vasárnap volt ennek a vasutnak próba-menete, ujjongással kísért ünnepe úgy Brádnak, mint Abrudbányának. E próbamenet után csak egy akadály van annak, hogy a két virágzó bányaváros vasuti összeköttetése megvalósuljon. Az utnak egyik része, amely emelkedésen visz át, nagyon éles görbületekből formálódott s ezt a szerpentin-utat át kell építeni, hogy a Renard-motorok által járhatóvá legyen.

A két érdekelt város most a kormányhoz fordul, hogy az utnak ezt a szakaszát megfelelően átalakítsa. Nem tudjuk, nagyobb, csekélyebb költséggel jár-e ez; az bizonyos, hogy a kormánynak többszörös kötelessége ezt a kívánságot teljesíteni. Tartozik ezzel az elhanyagolt abrudi bányavidéknek, amely csak akkor juthat a haladás erősebb lendületéhez, ha vasuti összeköttetést kap; talán Aradnak is tartozik ezzel, — de tartozik vele a magyar közlekedésügynek is. Magyarországon a Renard-féle sinnélküli vonatok első alkalmazása ez, amely, ha a gyakorlatban a próbát megállja, a magyar közlekedésnek egész új irányaira, hatalmas fejlődésére adja meg a módot. Ha még a fent említett fontos körülmények nem is volnának, az államnak akkor is kötelessége lenne a maga áldozatával a nagy jelentőségű vasuti reform első tűzpróbáját elősegíteni.

Az aradi és csanádi vasutaknak ez a vállalkozása, a melynek gazdasági jelentőségével egyforma értékű a vele összekapcsolt uttörő munka, egyben szép bizonyossága annak a modern szellemnek, helyes gazdasági érzéknek és közlekedés-politikának, a melylyel a vasut új vezérigazgatója, dr. Fábry Sándor az érdemes elődöktől átvett hivatást folytatja. A kormánytól függ, hogy ez a nagy jelentőségű vállalkozás, a melyet az Acsev. megkezdett, a valóságé legyen. A szűkkeblűségnek soha nagyobb bűne nem lehetne, mintha az ennek a vállalkozásnak sikerét kiusítaná meg.

Országos székelygyűlés Aradon.

A város vendégei.

A pusztuló magyarságért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 14.

Megirtuk, hogy az aradi Székely Otthon, ez az agilis hazafias társaság, most újabb akciót indított. Még a tél folyamán elhatározták ugyanis, hogy ez év őszén az októberi nemzeti ünnepélylyel kapcsolatban egy nagyobb szabású, ugynevezett *generális gyűlést tartanak*.

A gyűlés a városháza dísztermében lesz, melyet e célra *Varjassy* Lajos polgármester készségesen engedett át.

Célja ennek a gyűlésnek az, hogy megbeszéljék milyen módon lehetne valami pénz alapot teremteni arra, hogy Arad, Hunyad, Békés, Csanád, Temes, Torontál, Krassó megyékben, mint szövetségi kerületben a Székely Otthon nemzeti missziót teljesíthessen.

Ezen vármegyékben ugyanis, mint minden nemzetiségi helyen, szétszórtan vannak Erdélyből elszakadt székelyek, akik már az anyanyelvüket is elfelejtették. De a fiaik, a gyermekeik még megmenthetők volnának a magyarság részére. Megmenthetők volnának pedig olyképen, hogy a szülők rábeszélésével, az ő beleegyezésükkel el kellene őket helyezni törzsgyökeres magyar városokba akár iparos tanoncoknak, akár gazdasági foglalkozásra, akár gyári munkásoknak. A Székely Otthon már a kora tavasz óta gyűjti ezekből a vármegyéből a *statisztikai adatokat* arra nézve, hogy hol, mely községben vannak olyan férfiak és nők, egyesek vagy családok, a kik eredetileg székelyek vagy magyarok voltak s csak az életkörülmények kényszerhatása alatt olvadtak az őket körülvevő nemzetiségié közé.

Minden ilyen társadalmi akció inkább csak irott malaszt, ha csupán eszmei téren mozog. Pénzalap szükséges ahhoz, hogy a társadalmi akció pozitív eredményeket is érhesen el. Csupán hazafias felhívásokkal nem lehet elintézni azt, hogy a nemzetiségi helyeken, községekben veszendőnek indult embereket, családokat visszaadjuk a magyarságnak. Ezt csak úgy lehet elérni, ha egyes megbízottak *személyesen*

keresik föl az illető embereket és családokat s az élő szó közvetlen hatásával igyekeznek rábírní arra, hogy az eszme megvalósításától ne *idegenkedjenek*, hanem adják ki nyugodtan a gyermekeiket oda, ahol neveltetésükről és megélhetésükről gondoskodva van.

Azt azonban senki sem kívánhatja, hogy bárki is a magán ügyeit félre téve *ingyen* járja azokat a községeket, hová az akció célja vezeti. Legalább is az utiköltséget és a készleteket meg kell téríteni. Eppen ezért az aradi Székely Otthon most olyan irányban indította meg az akciót, hogy erre a célra külön, ugynevezett nemzeti-alapot teremtsen ha egyelőre kis összegűt is. Ezért bár maga rendezi az októberi nagy ünnepséget, az ugynevezett *generális* gyűlést, abban cselekvő részt a Székely Otthon tulajdonképpen csak egy számmal vesz, a többi két napos programot, melyet legközelebb tesznek közzé, a székely kerületek országos képviselői, országos nevű írók és költők, s a székely vármegyék főispánjai és alispánjai töltik be.

A nemzeti alap létrehozására s egyáltalán a generális gyűlésre vonatkozó felhívást most küldötték szét a szövetséges vármegyékbe, Erdélybe s az ország minden részére több ezer példányban. Az akcióba az Erdélyi és Délmagyarországi Közművelődési egyleteket is bevonták. A gyűlésen, amint erről az Otthon elnökségét már értesítették, kiküldötteik által meg is fognak jelenni, sőt az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület alelnöke és főtitkára *Sándor* József arról értesítette a Székely Otthont, hogy az akciót az erdélyi részeken ő maga fogja teljesíteni, mi célból hatszáz iv felhívást kért megfelelő helyeken való kiosztás végett.

A hazafias felhívást a következők írták alá:

Bedő Árpád dr. az Otthon elnöke, *Dávid* Antal az Otthon titkára, *Barabás* Béla dr. az Otthon ügyésze, *Bedő* Albert dr., *Páll* Miklós és *Kovács* Ferenc mint ügyvezető bizottság. *Sándor* József az E. M. K. E. t. alelnöke és főtitkára (Kolozsvár) *Varjassy* Lajos Arad szab. kir. város polgármestere mint a Délmagyarországi Közművelődési Egylet aradi fiókjának elnöke, *Deák* Lajos kir. tanácsos elnök, *Máté* József főtitkár a székely társaságok nevében. *Elekes* Béla Háromszékvármegye, *Kállay* Ubul Csikvármegye, *Ugron* Akos Udvarhelyvármegye, ifj. *Ugron* Gábor Marostorda vármegye főispánjai. *Beczer* Antal, *Domonkos* Andor dr., *Nagy* József dr. és *Szentiványi* Miklós alispán, továbbá az összes

Aztán ismét megszólalt a szellem:

— Az ékszereidet elviszem öreg... Kell a pénz, mert Konfucius és Mahomed tíz bankomat kinyerték a baccarat-n. Szervusz, balek!

Az ifju megdöbbsent. Mi történt? De hiába erőlködött, nem tudott szabadulni helyzetéből. Csak reggel mentette ki az inasa.

Kiderült, hogy ravasz bünszövetkezet lopta meg. Az egyik tolvaj hasbeszélő volt s azért játszott olyan ügyesen a beszélő szellem szerepét. Elvitték a pénzt, ékszereit s minden könnyen összecsomagolható értéktárgyat.

Még furcsább kalandja volt egy idősebb grófnőnek, aki történelmi nevű mágnás család tagja és mindenféle ismeretes a jótékonyaságáról. Az egyébként is bigott hajlandóságú matróna régóta szerette volna megismerni a spiritizmust s amikor egy „szellembuvár“ bemutatkozott neki, heteken át szakadatlanul szeánszolt.

A buvár gyönyörű előadásokat tartott. Egy szép napon még tudományos alapon is kimutatta a lélek létezését, sőt a sulyáról is méreteket készített.

— A kísérleteim biztosak — magyarázta. A többi közt megmérjük egy beteg férfi testét. A halál másodpercének pillanatában a tízedes mérleg mutatója pontosan harminc gramm súlycsökkenést mutatott. Számtalan kísérlet igazolta tételünket. Viszont haldokló állatoknál semmiféle sulykülönbséget nem tudunk megkülönböztetni. Így téves az orvosoknak amaz állítása, hogy a tüdőkből a halál pillanatában

kivonuló levegő sulya okozza a differenciát. Bizonyos ennél fogva, hogy a lelket megidézhetjük, a szellemet visszahívhatjuk.

A grófnő izgatottan kérte, hogy hívják meg néhai édesapjának szellemét.

— Igen ám, csak hogy arra sok mindenre van szükség. Mint a lidércfény a mocsaras pusztán bolyongót, úgy vonzzák bizonyos fények a szellemet is. Főképp a természetes fények fényei. Van például valami tisztatüzi briliánsa, amelyet elsötétített helyiségben a médium homlokára, mellére tehetnénk?

— Hogyne.

— A médium persze én volnék.

A már szinte deliriumos állapotban levő grófnő gyorsan elővette a legrégibb családi ékszerét, a hatalmas briliánsokkal és igazgyöngyökkel díszített nyakéket.

— Most méltóztassék helyet foglalni, hogy az előkészületeket megtehessek.

A spiritizta kloroformos kendőt szedett ki egy jól zárható tokból és elkabította vele a grófnőt. Aztán szépen kísértelt, szívesen fogadta a lakájok köszönését s úgy eltűnt, akár a kámför.

A grófnő annyira röstelte a dolgot, hogy fölmentést nem tett, csak magánaton nyomoztatott nagy titokban két detektívvel. Az ékszert meg is találták egy bécsi cég kirakatában; nem harminc grammnyi, hanem sokkal nagyobb sulya volt, mint a léleknek. S az a szeánsz a grófnőnek hetvenezer koronájába került.

A spiritizmus azonban nemcsak ott járhat veszedelemmel, ahol széihamosok foglalkoznak vele. Sokkal szörnyűbb hatása mutatkozik a lelki büntettek révén.

Amikor egy Foxnevű északamerikai föltalálta az asztaltáncoltatást s a szellemek köpogtatását, a mult század közepén, háromezernél több spiritisztakör alakult s a filadelfiai egyetemen még tanszéket is állítottak — bár csak rövid időre — a szellemidézés számára. A „rejtelmes tudomány“ elterjedését nem gátolta az, hogy tömérdek spiritisztát lelepleztek s rájuk bizonyították, hogy széihamosok, még pedig csaknem minden esetben anyagi érdekből. Flammarion Kamiletől kezdve Tóvölgyi Tituszig mégis akadtak hívei minden országban, nálunk is, komoly tudósok közt is. Van gazdag irodalma s hogy ez milyen hatású, jellemzi a következő eset.

Nemrég jelent meg Henry Wenden A halott című könyve, amelyben a szerző egy artistánó rémlátásait festi. A nő féltékenységből saját hugának halálát okozza nyaktörő mutatóvanyáik közben s a halottnak merev arca azonban mindenfelé követi, míg ő is ott nem lel halálát a cirkuszban, szédítő magasságból lezuhánván. Ezt a regényt olvasta egy magyar artistaleány s három hét múlva legjobb barátójának szörnyű halálát okozta — csaknem egészen úgy, amint olvasta.

A spiritizta szeánszok pedig zavartalanul tovább folynak s embereket idegbajossá, örültté, bűnössé, sőt olykor halottá tesznek.

székely képviselők és pedig *Barcsay Andor*, *Bedőházy János*, *Bene István dr.*, *Bethlen István gróf*, *Brásay Zoltán dr.*, *Diósy Zoltán dr.*, *Fenyvessy Soma dr.*, *Ferenczy Géza dr.*, *Gaál Sándor dr.*, *Geréb János*, *Gyarmathy Dávid dr.*, *Györgypál Domokos dr.*, *Hinléder F. Ernő dr.*, *Kállay Tamás dr.*, *Kovácsy Albert dr.*, *Nagy György*, *Polónyi Dávid dr.*, *Simkó József*, *Szegi Vilmos*, *Török Ferenc*, *Urmánczy Nándor*.

A választók névjegyzéke.

Függeszék ki már most!

Indítvány a közgyűléshez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

A küszöbön levő törvényhatósági bizottsági tagválasztások élénken foglalkoztatják úgy a városatyákat, mint a képviselőválasztó polgárságot. Az idei novemberben megejtendő választások husz esztendei gyakorlatot változtatnak meg, amennyiben a várost újabb választó-kerületekre osztották fel.

Ennélfogva szükséges, hogy a választó polgárságot már jóval eleve tájékoztassa a hatóság, hogy az egyes választók melyik kerületben fognak szavazni. Az eddigi gyakorlat az volt, hogy a választók névjegyzékét közvetlenül a választások előtt néhány héttel függesztették ki. A új kerületi beosztás szerinti első választásnál sokkal előbb kell kifüggeszteni a névjegyzéket, hogy zavarok és félreértések ne keletkezzenek.

Erre vonatkozott *Müller Károlynak* a mai közgyűlésen napirend előtt tett indítványa, amely odairányult, hogy a polgármester már a közel jövőben függesztesse ki a választóknak az új kerületek szerinti beosztását feltüntető névjegyzéket. A közgyűlésnek ezen részéről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Napirend előtt *Müller Károly* szólalt fel. Új városatyaválasztások előtt állunk — ugymond. A közönség nincsen tájékozódva aziránt, hogy az új kerületi beosztás szerint az egyes utcák melyik kerülethez tartoznak. A mostani választás husz esztendei gyakorlatot változtat meg, a polgárság érdeke tehát megkívánja, hogy kellő időben tájékozódást szerezzen. Azt javasolja, bizza meg a közgyűlés a polgármester, hogy teljesítse már most az előmunkálatokat és

ragasztassa ki már legközelebb a választók névjegyzékét. Ezáltal temérdek kellemetlenség, félreértés és zavar kerültenék el.

Müller Károly felszólalását általános helyesléssel fogadta a közgyűlés.

Majd *Varjassy Lajos* polgármester szólalt fel és kijelentette, hogy teljesen magáévá teszi *Müller Károly* javaslatát annál is inkább, mert ő maga is azon az állásponton van, hogy a polgárságot a választásnál jóval előbb kell tájékoztatni. Kijelenti, hogy az indítványt tudomásul veszi és intézkedni fog, hogy a választók névjegyzékét és az utcáknak új kerületi beosztását feltüntető jegyzéket minél előbb kifüggesztesse.

A törvényhatósági bizottság a polgármester kijelentését szintén egyhangulag vette tudomásul. Ezután áttértek a napirend tárgyalására.

A gyujtogatások a közgyűlésen.

Interpelláció a polgármesterhez.

Greén főkapitány válasza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Az utóbbi időben az Erzsébetkülvárosban megismétlődött gyujtogatások élénken foglalkoztatták a rendőrséget, hogy a titokzatos gyujtogatók nyomára akadjon. A rendőrség fáradozása azonban nem vezetett eredményre. A gyujtogatók tovább működtek s a hatóság tehetetlenül állott. Erre maguk a külváros lakói gondoskodtak élet- és vagyonbiztonságuk megóvásáról. A külváros lakói polgárőrséget szerveztek, amely éjszakánta bejárta a külváros utcáit és minden nadrágos emberben a tettest vélte felfedezni. Ennek a statáriális állapotnak kellemetlen következményei voltak. Teljesen ártatlan embereket támadtak meg az Erzsébetvárosiak és dühökben vért is ontottak.

A gyujtogatások a mai közgyűlést is foglalkoztatták. A polgármester havi jelentésében egyebek között beszámolt az erzsébetkülvárosi tüzesetekről is. A polgármester jelentésének ezen részéhez *Szalay Arnold dr.* hozzászólott és röviden vázolta a külvárosi állapotokat. Az erzsébetvárosi földmivelők — ugymond — egész napon át munkában vannak s este, ami-

kor fáradtan hazatérnek, kénytelenek éjjel a családjuk és maguk élet- és vagyonbiztonsága felett őrködni. Ennélfogva felhívja a polgármestert, intézkedjék, hogy az Erzsébetkülváros lakosságának élet- és vagyonbiztonsága megóvassék.

Általános helyeslés kísérte *Szalay dr.* felszólalását.

Varjassy Lajos polgármester *Szalay dr.* szavaira válaszolva kijelentette, hogy az intézkedés nem az ő hatáskörébe tartozik. Erre nézve csakis a főkapitány adhat felvilágosítást.

Erre *Greén Nándor* tb. főkapitány állott fel szólásra. Elmondja, hogy két erzsébetkülvárosi lakos beadványt intézett a kapitányi hivatalhoz, hogy katonai kirendeltséget kérjen az ezredparancsnokságtól az élet- és vagyonbiztonság megvédésére. Ezt a kérelmet nem teljesíthette, mert a törvény rendelkezései szerint a katonaság nem teljesíthet rendőri szolgálatot. Erről értesítette is a folyamodókat.

A közgyűlés és a felszólaló megnyugtására kijelenti, hogy megszorított rendőrjáratokat rendelt ki a külvárosba, hogy a lakosság élet- és vagyonbiztonságára őrködjének. Egyéb intézkedéseket, minthogy hatásköre ilyeneket nem engedélyez, nem is tehet. Kéri válaszában tudomásulvételét.

A főkapitány választát úgy *Szalay Arnold dr.*, mint a törvényhatósági bizottság tudomásul vette.

Brádtól — Abrudbányáig.

Próbamenet a Renárd vonattal.

Az Acsev. kezdeményezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Kihatásában nagyjelentőségű, műszaki szempontból pedig rendkívül érdekes próbamenet folyt le vasárnap a brád-abrudbányai állami utvonalon. A próbamenetet az Aradcsanádi egyesült vasutak igazgatósága rendezte a Renárd rendszerű sinnélküli vonattal, melyet a nevezett vasut Hevesi Vilmos budapesti gépészmérnöktől vett bérbe kísérletezések céljaira s mely most tudvalevőleg Borossebes és Nagy-

A hipnotizmus még iszonyatosabb pusztítást végezhet.

Hat évvel ezelőtt közölték a napilapok, hogy az Operaházban ékszerlopás történt, amelynek elkövetésével egy szép, fiatal színésznőt vádoltak. De mégsem esett büntetése s az újságok többé nem irtak róla. Az ügy hátterét nem kutatták a riporterek s azt is elhallgatták, hogy a magánpanaszos miért vonta vissza a följelentést.

Erről a színésznőről kiderült, hogy hipnotizáltak s rejtelmes varázs alatt volt, amikor a lopás történt. Magyarország egyik legnagyobb színésznőjének ígérkezett s irigy vén kolléganők is csodálattal beszéltek róla, amikor először föllépett. De a mámorító diadal után eltűnt a kulisszák világából, mert egy férfi úgy akarta. A hipnotizmus bűvés erejével kényszerítette rá. A szegény asszony nem volt tolvaj, csak médium. Ezért szüntették be az ellene indított vizsgálatot.

Foglalkoznak nálunk mások is ilyen módon a hipnotizmussal. Ezt nem akarjuk magyaragatni, csak arra utalunk, hogy bizonyos emberek akaratukat teljesen alárendelik a hipnotizálónak s ezért csak orvosnak volna szabad véle foglalkozni. A hipnotizmus büntetőjogi jelentőségét különösen emeli az, hogy szinte egyáltalán nem lehet bizonyítani: vajjon a tettes suggestió hatása alatt cselekedett-e. S így sürűn megesis, hogy ártatlanokat ítélnék el, míg a valódi gonosztévő elillan.

Nálunk a híres tuzséri társaság volt az

első, amely rendszeresen foglalkozott a spirítizmus és hipnotizmus titkaival. Alapi Salamon Tódor földbirtokos tuzséri kastélyában történt 1894. szeptember 15-ikén, hogy a háziur szép ifju leányát elaltatta Neukomm Ferenc verseci kufuró és gyártulajdonos. A kisasszony nem ébredt fel többé s tragikus sorsa hetekig foglalkoztatta az egész világsajtót.

Neukomm már az első alkalommal bámulatos dolgokat művelt Salamon Ellával és Ott Paulával, a társaság két-leánytagjával. A hipnotizálás alatt mindakettő elfeledte anyanyelvét, egyik se tudott háromnál tovább számolni s nem bírt egy kávéskanalat fölemelni az asztalról. Visszahelyezte őket Neukomm a gyermekkoruk ötdik, nyolcadik, tizedik évébe. Olvasztott, iratott velük s mindenben a szuggerált kornak megfelelően jártak el.

A kisebb mutatványok befejezéseül Ella balkezére egy közönséges hideg hajtüvel nagy sebet égetett.

Érdekes, amit később az öreg Salamon mondott:

— A sok hipnotizálás kitünő hatással volt a leányok egészségére. Ella megszabadult sürűn gyötrő fejfájásától. Ott Paula gyomorkatarrusa végleg megszűnt s a komor leánynyal madarat lehetett volna fogatni.

Neukomm a médiumokat egy-két héten át „preparálta” s aztán áttért a hipnotizálás ama fajtájára, amelylyel be akarta bizonyítani a lélek mindentudását s a testtől való elválasztható-

ságát. Erre véletlenül sokféle anyagot találhatott.

Salamon Tódor elvezette az aranyóráját láncostul. Neukomm elaltatta Ellát s felvilágosítást kért az óráról. A leány elmondta, hogy egy nő találta meg s leírta, hogyan rejtegetik. Aztán az egész társaságot elvezette az erdőbe, ahol egy száraz falevelhalom alatt megtalálta az órát.

Öt alkalommal megtalált ilyen elveszett tárgyakat.

Egy este ismét valami elveszett tárgyról tudakozódott Neukomm. Elaltatta a leányt, meghagyván neki, hogy jól vizsgálja át Tuzsért, a kastély környezetét is, aztán mondja meg, kinél van a tárgy. Megjegyzendő, hogy a társaság akkor Mándokon volt.

A leány pontos felvilágosítást adott. De hirtelen fölsikoltott s álmában ezt mondta:

— Kilenc óra, este. Most belopózik egy tolvaj a kastély ebédlőjébe... Oda áll az ezüstszekrényhez... Lärmát hall. Ugrik a másik szekrény mögé, ahol nem látható. A zaj megszűnik. A tolvaj ijedten három tárgyat dug a zsebébe. Egy cukortartót földelén virággal, egy kávéskannát s egy sótartót... Most kimegy a szalonba s onnan az én szobámba... Most ismét zajt hallott. Az asztal, majd a pamlag alá buvik... Az inas jön. Jaj!...

Velőtrázó sikoltás hallatszott s Neukomm erősen rászólt a leányra:

— Folytassa! Mi történik?

— A tolvaj furkosbottal leüti az inast. ▲

buttyin között kifogástalan pontossággal bonyolítja le a személy- és áruforgalmat.

Az abrubbányai próbamenet elé sok várakozással néztek az érdekeltek körök, főleg pedig Abrubbánya közönsége, melynek ezidő szerint negyven kilométernyi utat kell megtennie, hogy a legközelebbi vasúti állomásig eljusson. Az élénk forgalmu bányaváros gazdasági élete egykoron Arad felé gravitált s a régi kötelek felújítására volna hivatva az Acsev. kezdeményezése. Nagy horderejű kérdés ez nemcsak Abrubbánya és környéke szempontjából, hanem Arad városára nézve is, melyet minél nagyobb vidék kulturális és gazdasági gócpontjává tenni elsőrendű érdekünk.

A vasárnap lefolyt próbamenetben Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató vezetése mellett résztvettek Szathmáry János főfelügyelő, Zinner Béla felügyelő, Zborovszky Pál mérnök, továbbá Boros Béni és ifj. Szathmáry János gyakornokok. A próbaut hossza Brádtól—Abrubbányáig 45 kilométer volt, melyen azonban az emelkedés mintegy ötszáz méter. Ami pedig mindenképp felett kiemelendő: ebbe az utvonalba esik a nagy Vulkán, a Hunyad és Alsófehérmegye között fekvő vízválasztó, melyen az uttest emelkedése tíz kilométeren belül háromszáznyolcvan méter.

A Renard-vonat automobíljá fényesen kiállotta a próbát. Az oda-vissza 90 kilométernyi uton egyetlen egyszer sem mondta fel a szilgálatot s bár közlekedési nehézségek merültek fel, azokat kifogástalanul leküzdötte. E közlekedési nehézségek főleg a Vulkánra felvezető állami ut építésében fekszenek. A hegyre felvezető szerpentin-ut fordulót ugyanis annak idején takarékosági szempontból rendkívül éles szögben építették, amely körülmény szinte lehetetlenné teszi a Renard vonatok rendszeres közlekedését mindaddig, amíg a hibák ki nem korrigálhatók és az éles sarkoknak félkör alakú kényelmes fordulókká való átalakítása meg nem történik.

A hetven lóerejű automobil négy teherkocsit és egy személyszállító kocsit vitt magával. A próbauton részt vett társaság reggel 1/8 órakor indult el Brádról és mivel utközben tanulmányozásokat és megfigyeléseket kellett végeznie, csak délelőtt 11 órakor érkezett Abrubbányára. A sínek nélkül robogó kolosszus utközben rendkívüli érdeklődést keltett a hegyek la-

kói között, akik seregestől lepték el az utvonalat. Abrubbánya városa pedig szép ünnepséggel várta a vendégeket. A városháza előtt a tanács élén a város polgármestere várta az érkezőket, akiket meleg hangú üdvözlő beszéddel fogadott. A próbaut résztvevői a polgármester meghívására folytán a város vendégei voltak. Az ut visszafelé Abrubbányától—Brádig teljesen akadálytalanul folyt le.

A próbamenet eredményéről Fábry Sándor dr. vezérigazgató az Acsev. igazgatóságának legközelebbi ülésén tesz jelentést s amely nyíltan az állam a Vulkánra vezető szerpentin-utat megjavíttatja, úgy a Renard-vonatok közlekedése már a jövő tavasszal kezdetét veheti.

Abrubbánya város és Brád közönsége egyébként feliratban már kérelmet intézett a kormányhoz, melyben a költséges, de nagy jelentőségű utjavítások keresztül vitelét kéri. A kormány bizonyára nem fog elzárkózni e kérelem teljesítése elől, amikor arról van szó, hogy egy virágzó bányavárost ugyyszólván bekapcsoljanak az ország forgalmába.

Hármas teher az iparosokra.

Mit kaptak az új törvényben —
a biztosító társaságok?

Éljen Sztterényi!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Az iparosok máris érzik a „szeretet törvényé”-nek áldásait. Ezzel a címmel Sztterényi József államtitkár a munkásbiztosítási törvényt tisztelte meg, amely, tudvalevően július 1-én életbe lépett.

Soha nagyobb zavar, bizonytalanság nem kísérte még valamely törvény beköszöntését, mint aminővel az ugynevezett első magyar szociális reform hivatását megkezdte. Hogy a július 1-én életbelépő reform végrehajtási rendelete csak július huszadikán jelent meg: hagyján. De azóta is a közvetlenül érdekeltek: az iparosok és kereskedők oly sötét tájékozatlanságban ülnek az új rend felől, mint ezelőtt. Sőt azok a hatóságok, amelyek az új munkásbiztosítási törvény végrehajtását ellenőrizni kö-

telesek, maguk is tájékozatlanok és ott, ahol a törvénynek, meg az életbeléptetési rendelkezések hézagai vannak, a felvilágosítást kérők előtt többnyire a vállukat vonogatják. Ezt a taglejtést rendszerint ez a kommentár kíséri: „Majd kérem, az országos munkásbiztosítási hivatal...”

Egy azonban már kiderült: hogy a törvény az iparosokra nemcsak kettős, hanem hármas terhet rakott. Ennek a tapasztalatnak ezek a részletei:

Az új munkásbiztosítási törvény szerint az ipari munkaadók a betegsegítésért járó díjaknak felét tartoznak viselni, holott ezelőtt azoknak csak egy harmada terhelte őket. Ez egy. Emellett az új törvény alkalmazottaik balesetbiztosítására kötelezi őket, amelynek díjai egészen a munkaadókat terhelik. Ez a második.

Most jön a harmadik. Mikor a törvényjavaslat tárgyalása idején az iparosok a kötelező balesetbiztosítás ellen szót emeltek, az államtitkár azzal vigasztalta őket, hogy ennek ellenében megszabadulnak azoktól a kártérítési perekől, a melyeket a balesetet szenvedett munkások indítottak ellenük, s a melyekben a kuria rendszerint súlyos évjáradékra, vagy kártérítési összegre kötelezte őket.

Megszabadulnak? Nos ez nem valószínű. Mert a törvény a mellett, hogy a munkaadót a balesetbiztosítási díj fizetésére kötelezi, az országos munkásbiztosító pénztárnál fentartja a jogot, hogy a munkaadó ellen, a baleseti kártérítés összegéért, perrel lépessen föl.

A törvény 81. §-a szerint:

Ha a munkaadó vagy megbízottja a balesetet szándékosan idézte elő, a baleset folytán nyújtott kártalanításért és az ez ügyben fölmerült összes költségeikért az illető munkaadó vagy megbízott az Országos Munkás-Betegsegélyző és Baleset-Biztosító Pénztárnak kártérítéssel tartozik.

Ha a baleset annak folytán állott elő, hogy a munkaadó vagy megbízottja, kinek a megbízásából eredő eljárásáért felelősséggel tartozik, a törvény alapján hatóságilag elrendelt óvőrendszabályokat nem foganatosította, illetőleg az így elrendelt óvőkészülékekről nem gondoskodott, a munkaadó a baleset folytán nyújtott kártalanítást és az illető ügyben felmerült összes költségeket az Országos Munkás-Betegsegélyző és Baleset-Biztosító Pénztárnak megtéríteni köteles. Ha

sötétben kisseran a tapétás ajtón... Fölmeleg a csigalépcsőre... A hetedik lépcsőn lent, a falhoz lapulva nézi a rabolt kincsét... Most fölfele megy... Kitekint a lépcsőház ablakán... az udvaron nem lát senkit... A házból kilopózik... Elbuvik a kertben... Meggyújt egymásután három gyujtót. Nézi az ezüstöt, van-e rajta jegy... Elmeleg a Tiszatöltésre... önnét, vágyódva a sok ezüstre, visszatér. De újra zajt hall... Az inas... — Meghalt?

— Nem... A tolvaj gyorsan letér a gyalogútra, onnan a kertek közé... most egy folyóhoz ér... igen... ez a Tisza... Bevan fagyva, reá áll a jégre, amely ropog s nem mer átmenni rajta. Visszatér. Egy kertben eldugja a lopott holmit és elmeleg.

Beszédét így végezte:

— Fáradt vagyok, nem tudom követni.

Ez a roppant ijedséggel, de amellet a legnagyobb határozottsággal előadott lopás leírhatatlan izgalomba hozta a társaságot. A legjobb idegzetű férfiaknak is könyűt üt ki a szemükbe, vagy szivdobogást kaptak.

A társaság befogatott s több kocsi áthajtott Tuzsérára. Konstatálták a lopást. Gróf Forgách László, Szikszay Sándor és Salamon fia megismerték a helyet, ahol a tolvaj az asztal és a pamlag alá bujt, felhorzsolva cipőjével a beeresztett parkettet. Másutt is rátaláltak nyomaira. Az inasnak szerencsére nem történt komolyabb baja.

Értesítették a csendőröket, akik reggel át-

kutatták a gyanus házakat, de eredménytelenül.

Neukomm aztán megint elaltatta a leányt, aki azonban kijelentette, hogy még nem mondhat semmit.

— Miért?

— Látom az ezüstöt, de nem árulhatom el, mert a tettes is megkerülne vele s azt nem akarom. Szegény ember, már sok helyen koldult s alamizsnát nem kapott, a felesége beteg s a sok, nem eléggé őrzött ezüst elkábította.

Igérték, hogy a tolvajnak nem lesz bántódása, amire így szólt:

— A szellem, a lélek nem ad emberi igéreteket, hanem azt teszi, amit jónak lát.

Neukomm aztán a következőket szuggerálta neki:

— Én most elutazom s nélkülem végezen. Alvás közben meg fogja álmódni azt, amit a lelke most hipnózisban lát. Reggel jelentést tesz az álmáról s elmeleg a lopott tárgyakért.

A hipnotizőr elutazott. Ella szólt, hogy kövessék. Gróf Forgách István és Elza, Almássy Elvira, gróf Lónyay Pálma, Prunot Lucie, Salamon Tódor és Géza mentek utána — a Tiszagát mellé, egy félreeső konyhakertbe, ahol sose jártak.

Ella egy kis kunyhó felé tartott. Vagy huszonöt lépést tett arra, majd hirtelen megállt, nyolcvan lépést tett jobbfelé, újra megállt, fölkapott egy téglát s az egész társaság nagy bámulatára — ott volt a három ellopott ezüst tárgy...

Hónapok multak aztán. Sok érdekes dolog történt a kastélyban. Egy szombati estén, mint annyiszor, ismét hipnotizálta Neukomm a leányt. Ez a végzetes produkció — dr. Vragassy bécsi mentőegyesületi főorvos szerint — így folyt le:

A hipnotizőr kijelentette, hogy ma különösen érdekes próbát tesz. Versecen él ugyanis egy fitestvére, aki régóta vért hány. Az orvosok nem tudtak biztos diagnózist megállapítani, nem tudták gyomorvérzésben szenved-e, vagy tüdőbajos? Neukomm az előbbi hitte és Ella utján akart bizonyosságot szerezni.

Parancsoló hangon fordult az alvó leányhoz:

— Versecen vagyunk, érte? A testvérem itt meg itt lakik. Látja? Vöröstetejű ház. Jobbra a harmadik szobában.

— Itt vagyunk! — felelte a leány mély meggyőződéssel.

— Hogy van a testvérem?

— Nagyon beteg!

— Mi a baja? Tuberkulózis? Mit lát?

És most következik a misztikum. Salamon Ella, aki soha orvosi dolgokkal nem foglalkozott, elkezdte magyarázni Neukomm testvérenek a baját. Olyan hozzáértéssel, amely kitűnő orvosoknál is ritkaság. A messzire levő beteg tüdejéről úgy beszélt, mintha a tányéron feküdnék előtte. Használta az összes orvosi műszavakat, amelyekről addig fogalma se volt s pontosan megmondta, hogy a beteget mennyire roncsolta meg a pusztító kórság.

A fáradtság irtózatosan kimerítette hipno-

a megbízott e mulasztást rendes munkakörében a munkaadó utasítása ellenére követte el, ez esetben a kártérítési kötelezettség kizárólag a megbízottat terheli.

A pénztár ez esetben a *nyújtott kártalanítás tökéértékét követelheti.*

Az Országos Munkás-Betegsegélyző és Baleset-Biztosító Pénztárnak e s akasz alapján érvényesíthető követelése rendes birói uton érvényesítendő és azok a baleset napjától számított két év alatt évülnek el.

Hozzáértő embert kérünk: van-e olyan baleset, amelynél köteles óvatosság bizonyos foku elmulasztását nem lehet konstatálni. Az iparfelügyelők részéről tapasztaljuk, hogy egyre több-több „óvórendszabályt“ követelnek. Mindezt ki lehet tehát sütni, hogy a jónál a jobb kellett volna, és hogy több rendszabály lett volna szükséges.

Érdekesekek azonban. ennek a törvényszakasznak a fejleményei. A *biztosító társaságok* már kibocsátották körleveleiket, amelyben a munkaadókat figyelmeztetik ennek a veszedelmére, s fölhevítik őket, hogy *kössenek szavatossági biztosítást* azon eshetőségre, ha a munkásbiztosító pénztár ellenük kártérítési pört indítana.

Mit csináljon most az iparos? Nincs kizárva, hogy az országos munkásbiztosító pénztár nem fogja kihasználni a 81. §-ban levő jogát s az csak arra való, hogy a munkaadót az óvórendszabályok szigorubb és lelkiismeretesebb betartására szorítsa. De ez is csak valószínűség, amelylyel egy vonalban áll a másik valószínűség, hogy mindenütt okokat keres a kártérítési pörre. S ha például egy iparost három munkás kártalanításának töké-járadékára ítélik, az egyenlő rá nézve a legnagyobb csapással.

Az iparos tehát belemegy a szavatossági biztosításba, s ezzel az *állam kitűnő üzlethez juttatta a biztosító társaságokat*, kárpótlásul a kötelező balesetbiztosítás által elvesztett balesetbiztosító klienteláért.

Az iparos tehát fizeti a fél betegsegítő díjat; az egész balesetbiztosító díjat; s fizeti ezen felül a szavatossági biztosítások díjait.

Ilyen kedves ajándékot kaptak az új törvényben Sztéryni államtitkártól. Ezt meg kell

tikus álmában. Arcán halálos sápadtság látszott.

Neukomm még csak egy kérdést akart tenni: meddig élhet a beteg?

A médium csak nehezen tudta szótagolni.

— Legyünk elkészülve a legrosszabbra!

Mintha a saját halálát jelentette volna be ezzel. Hirtelen félredőlt a székén, rekedten hörgő siktás tört ki torkából, nyelve a szájából előre tolodott s a leány élettelenül esett le a földre.

A társaság megrémült tagjai persze odasiettek. Még akkor vert a leány pulzusa. Rögtön injekciót adtak neki, de hasztalanul. Pár perc múlva kiszivedett.

A tuzséri eset után rászánták magukat az illetékes körök, hogy a hipnotizmus, különösen a büns szándéku hipnózis ellen sikra szálljanak. Az akkori belügyminiszter 1894. decemberében rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta, hogy diplomás orvosokon kívül — akik gyógyításra alkalmazzák — más is hipnotizáljon.

De ezért a hipnotizmus azóta is épp úgy virágzik titkos összejöveteleken s gonosz emberek éppúgy fölhasználják — gyakran aljas célokra — mintha sohase adták volna ki a tiltó rendeletet.

Tábori Kornél.

neki köszönni. Bizonyosan föl is használják az alkalmat erre a pécsi iparoskongresszuson, a mikor 5 méltósága a legszemélyesebb megjelenésével fogja a kisiparosokat meggyőzni arról, hogy az érdekeiket mennyire szívén viseli.

Egy aradi iparos.

Westinghouse és vízművek.

Az automobil-gyár telke.

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Aradváros törvényhatósági bizottsága *Varjassy Lajos* polgármester elnöklété alatt ma délután tartotta augusztus havi rendes közgyűlést, amelyen végre-valahára névszerinti szavazással döntöttek az Araden létesítendő Westinghouse-gyár részére átadandó ingyentelek ügyében. A közgyűlésnek másik érdek tárgya a városi vízművek kezeléséről szóló szabályrendelet volt, amelynek egyes pontjai körül élénk vita fejlődött ki. A közgyűlés lefolyásáról tudósítók az alábbiakat jelentik:

(Megszavazták az ingyenteleket.)

A polgármester havi jelentésének előterjesztése után *Müller Károly* azzal az indítvánnyal állott elő, hogy tárgyalja a törvényhatóság a Westinghouse-gyár ügyét. A közgyűlés elfogadta az indítványt s azután *Löcs Rezső* gazdasági tanácsnok előterjesztette a tanácsnak javaslatát, amely a gyár céljaira már elvben megszavazott ingyentelek felett való névszerinti szavazásra vonatkozik. A névszerinti szavazást már három ízben kellett elhalasztani, mert a törvényhatóság nem volt kellő számban jelen. A közgyűlés a tagok határozatképességének tekintetbevétele nélkül köteles névszerint szavazni.

Ezek után *Varjassy Lajos* polgármester ismertette *Kunz József*nek, a gyár megbízottjának levelét, amelyben *Kunz* megírta, hogy névszerinti szavazás megejtésére már csak azért is szükség van, mert az építkezési munkálatokat minél előbb meg akarják kezdeni.

A szavazás előtt még egy kérdést kellett tisztázni. *Magyar* Ferenc, aki — úgy látszik — nem volt jelen a múlt havi közgyűlésen, azt a kérdést intézte a polgármesterhez, vajon kikötötte-e a város, hogy az igazgatóság székhelye Araden legyen? *Varjassy Lajos* polgármester megadta a kérdésre a felvilágosítást, hogy ezt már a múlt havi közgyűlésen letárgyalták. Ezután megkezdődött a névszerinti szavazás. A tanács javaslata mellett *igennel*, ellene pedig *nemmel* szavaztak.

Igennel szavaztak: *Blaskovics Antal*, *Barcza István*, *Domonkos Lajos*, *Donn Konstantin*, *Dengl Lajos*, *Dengl Rezső*, *Fetter Géza*, *Fritz József*, *Farkas Sándor*, *Glück Károly*, *Hoffmann Antal*, *Kohn S. N.*, *Kiss Ferenc*, *Kneffel Lajos*, *Kovács Vince*, *Kossuth Pál*, *Müller Károly*, *Marcsch Gyula*, *Magyar* Ferenc, *Marek Samu*, *Nemess Zsigmond dr.*, *Nikolics Géza*, *Odray Antal*, *Reicher Ferenc*, *Ring Lajos*, *Salacz Gyula*, *Steinhardt Mór dr.*, *Szabó Albert*, *Szalay Arnold dr.*, *Stauber József*, *Steigerwald Alajos*, *Spitzer Ignác*, *Tabakovics Emil*, *Tenczlinger Károly*, *Inokai Tóth Lajos*, *Weisz Dávid*, *Reinhart Gyula*, *Sófalvi György*, *Reicher Károly*, *Löcs Rezső*, *Csiky Károly*, *Jóó Béla*, *Kilényi János*, *Posgay István dr.*, *Visy Ferenc*, *Virágh Lajos*, *Murády Álmos*, *Jegesi Károly dr.*, *Angel István dr.*, *Vannay Gyula*, *Szondy Béla*, *Figus Albert*, *Zubor Andor*. Összesen: *ötvennégy*.

Nemmel szavaztak: *Müller Gyula* és *Tedeschi Viktor*. Összesen: *kettő*.

A tanács javaslatát tehát a közgyűlés 54 szavazattal kettő ellenében *elfogadta*.

(A vízvezeték szabályrendelet.)

A következő pont a városi vízművek használatáról szóló szabályrendelet tárgyalása volt. Mielőtt a szabályrendeletet pontról pontra felolvasták, *Müller Károly* emelkedett szólásra. Szerinte helytelen az az alapelv, amely az egész szabályrendeleten végighúzódik, hogy t. i. a vízművek a várostól teljesen különálló szervet képezzenek. Az a véleménye, hogy a vízműveknek szintén a város törvényhatóságától kell függeniök, mert azt nem lehet eltérni, hogy a vízművek olyan szervet képezzenek, amely állam az államban.

Tedeschi Viktor osztja *Müller Károly* nézetét s megtoldja azzal, mondja ki a törvényhatóság, hogy a szabályrendeletet kiadja a vízvezeték és csatornázási bizottságnak. Ez tárgyalja újból és csak azután terjeszti a közgyűlés elé.

Varjassy Lajos polgármester felvilágosította *Tedeschi*t, hogy ez a bizottság már tárgyalta a szabályrendeletet s így felesleges volna ennek újból kiadni.

— Nem hiszem, hogy helyén való ezt a fontos dolgot ilyen plénum előtt olyan gyorsan letárgyalni, mondta *Tedeschi*.

— Majd lassabban tárgyaljuk, jegyezte meg *Vajda István dr.* általános derűtség közö t.

Löcs Rezső tanácsnok még felvilágosította *Müller Károly*t, hogy a szabályrendelet határozottan kimondja, hogy a vízművek a törvényhatósági bizottság fenhatósága alatt állanak. Ezután *Löcs* tanácsnok pontról-pontra felolvasta a szabályrendeletet. Az egyes pontokhoz *Müller Károly* és még mások szólottak hozzá s módosításokat ajánlottak, amelyeket a közgyűlés elfogadott.

A szabályrendelet ötödik szakaszánál, amely a kötelező vízvezetékéről szól, szenvedélyes vita keletkezett. *Müller Károly* hevesen ellenezte a szabályrendeletnek ezt a szakaszát, amely szerinte nem szolgálja a polgárság érdekeit. Még számosan vettek részt a vitában, amelynek végén incidens történt.

Müller Károly ugyanis ismét szólásra jelentkezett s a zárszó jogával akart élni. *Varjassy Lajos* polgármester azonban nem adta meg a szót s ezért keletkezett az incidens.

— Nekem jogom van a zárszóhoz, szólta *Müller Károly*.

— Én a vitát berekesztettem, felelte a polgármester, s így senkinek sincsen joga beszélni.

— A vitát még nem rekesztette be, kiáltotta valaki közbe.

Erre kitört a lárma s a polgármester csak többszöri csöngetésre állította helyre a csendet.

— Igenis berekesztettem a vitát, hangsúlyozta a polgármester.

— Akkor miért beszél a polgármester ur? kérdezte *Müller Károly*.

— Én mint polgármester minden tárgyhöz hozzászólhatok, jelentette ki *Varjassy Lajos*. Különben is elrendelem a szavazást.

— Hát jó, szavazzunk! mondá *Müller Károly* indulatosan és ezzel leült.

A bizottsági tagok felállással szavaztak. A tanács javaslata, vagyis a szabályrendelet rendelkezése mellett 23 városatyja szavazott. Amikor *Angel dr.* aljegyző kihirdette, hogy 23 szavazata van a tanács javaslatának, *Müller Károly* közbeszólt:

— Csak 19 szavazat, én megszámláltam.

Erre *Angel dr.* újból megszámlálta a szavazatokat. E közben dörögő epizód játszódott le. *Farkas Sándor* bizottsági tag, aki az első szavazásnál ülve maradt, felállott; nem tudta ugyanis, hogy újból a tanács javaslata mellett szavaznak. Mellette ült *Tóth József*, aki emberemlékezet óta nem pártolta a tanács javasla-

tát. Tóth József tehát kipirult arccal felugrott, megráncigálta az öreg Farkas karját és hevesen rászólt:

— Ülj le! Ülj le!

S Farkas bácsi engedve a presszióknak, ismét letelepedett a helyére. Ez a kis epizód természetesen derűtséget keltett a különben fojtott hangulatu közgyűlési teremben.

— Huszonhárom szavazat! jelentette ki Angel dr. aljegyző.

Ezután a tanács javaslatának ellenzői szavaztak. A jobboldal mind egy szálíg felállott és három szavazattal többségbe került. A szabályrendeletből tehát törölték a kötelező vizvezetéseket.

Még több kisebb nagyobb módosítás került szönyegre, míg végre egy és félórai vitaközlés után a szabályrendeletet elfogadták s megbízták a polgármestert, hogy a szabályrendeletet harminc napi közszemlére kitegye s azután jóváhagyás végett terjessze fel a belügyminiszterhez. Uyanazt a határozatot hozta a közgyűlés a gépüzemek igazgatójáról és üzembizottságáról szóló szabályrendeletre és a vízműveknek üzemszabályzatára nézve is.

Közös konyha Aradon.

A tisztviselő-egylet akciója.

Tanulmányut Nagybecskerekre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Annak az akciónak, amelyet a közös konyhának Aradon való felállítása céljából az Aradi Közlöny mintegy másfél hónapja megindított, már a közel jövőben meglesz a maga teljes sikere. Az aradi közös konyhának felállítása már csak hetek kérdése.

Az aradi akció nyomán indult meg Temesvárott, Szolnokon és Kolozsvárott is a közös konyha hiveinek szervezkedése. Aradon mindezekig csak azért nem léptek a nyílt szervezkedés terére, mert a közös konyha nyélbeütésére az Aradvidéki tisztviselőegylet vállalkozott, mint amelynek tagjai között igen sok emberre nézve valóságos áldás volna a terv megvalósulása. A tisztviselőegylet vezetője, Kosinszky Viktor azonban csak most érkezett vissza szabadságáról s így csak most vehette kezébe a kollektív konyha ügyét, s most már teljes erővel folyik a szervezkedés.

Az első teendő természetesen az volt, hogy a tisztviselő egylet részletes és kimerítő tájékozódást szerezzen a közös konyha életképessége és olcsósága felől. Ebből a célból az egyesület ártírt Böloni Domokos Béla pénzügyőrségi felügyelőhöz, akit csak nemrég helyeztek át az aradi pénzügyőrség éléről Nagybecskerekre. Az átiratban az egyesület felkérte Bölonit, szerezze be és küldje meg a legrészletesebb adatokat, amelyek alapján meg lehet majd indítani a közös konyha résztvevőinek összegyűjtését. A széleskörű érdeklődésből, amely a terv iránt tisztviselői körökben megnyilatkozik, máris megállapítható, hogy egy közös konyha, amely 60—70 család ellátására elegendő, nem is fogja kielégíteni a szükségletet, hanem mindjárt két konyhát kell létesíteni.

Amennyiben a Nagybecskerekéről érkező felvilágosítások nem lennének eléggé kimerítőek, Kosinszky Viktor a tisztviselőegylet több tagjával s az eszme iránt érdeklődőkkel tanulmányutat tesz Nagybecskerekre. Az általános drágaság és a fűtőanyag árának hihetetlen mértékben való és előreláthatólag még folytatódó emelkedése ugyanis egyenesen megköveteli, hogy a közös konyha még a tél beállta előtt

létesüljön, amiáltal a takaréktűzhelyek fűtésének költségét meg lehet majd takarítani.

Az eszenkivül is tetemes megtakarításon felül a cselédmizériák csökkenése is indokoltá teszi az eszme iránt mutatkozó általános rokonszenvet. Erdekes, hogy a tisztviselőegylet-höz Szolnokról máris kérdéssel fordultak, hogy adjon felvilágosítást az aradi közös konyha menetéről.

Házkutatás

a szerb trónörökösnél.

Ékszerlopással vádolták.

Egy osztrák kém műve.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 14.

A trónörökösök és a házkutatások történetében páratlanul álló eset játszódott le a minap Ostendében, a világhírű belga fürdőhelyen. A szerbeknek temperamentumos trónörökösét, György herceget egy ottani szállodás burkoltan ékszerlopással vádolta, mire a rendőség házkutatást tartott a szerb trón várományosánál. Ez néhány balkánizü szitok és a rendőrökkel való verekedés után lerázta magáról a kellemetlenkedő hivatalos közegeket. Belgrádban azonban rendkívül nagy a fölháborodás amaz eljárás miatt, amelyet a nemzetközi jog és szokás ellenére a trónörökösrel szemben az osztrák kémiszolgálatot végző szállodás panaszára követtek.

Az egész Szerbiát izgalomban tartó esetről belgrádi távirati jelentés alapján az alábbi tudósítást adjuk:

Az elmúlt héten György herceg, a szerb trónörökös háztűznézőben Angliában járt és onnan visszajövet néhány napi tartózkodásra Ostendében kiszállt. A herceg inkognitóban utazott és a szállodában sem hercegi nevén szerepelt. A trónörökös nagyszámu szerb kíséretéből a szálló tulajdonosa azt következtette és hamarosan meg is tudta, hogy a karsu, élénk szemű fiatal ember, aki olyan parancsolólag beszél kíséretének tagjaival, nem más, mint a szerb trón várományosa, a kikapós György herceg.

Az osztrák származású szállótulajdonosnak, aki állítólag osztrák kémiszolgálatban áll, ekkor az az eredeti ötlete támadt, hogy följelentést tesz a rendőrségen értékes ékszerek elveszése miatt. A följelentésben a szállodás kérte a nyomozás elrendelését és a lopás tetteseinek általánosságban a nála megszállott idegeket jelölte meg.

Az ostendei rendőrfőnök a följelentés megtétele után négy detektívvel még az éjjeli órákban megjelent a szállóban és először a trónörökös ajtaján kopogtatott. Az álmából fölriadt herceg ajtót nyitott az éjjeli látogatóknak és boszusan kérdezte, hogy miért zavarták föl álmából?

— Házkutatást fogunk tartani — felelte röviden a rendőrfőnök.

A trónörökös az első pillanatban a dühtől nem tudott szóhoz jutni, de azután válogatás nélkül szaporán ontotta a házában divó szitkokat a rendőrfőnök és legényei felé. Legsűrűbben a bandita és a cochon szót használta a trónörökös és amikor a fölriadt kíséret igazolása után a rendőrfőnök bocsánatkérések után távozni akart, maga a herceg követelte a házkutatást.

— Osztrák bérencek, — kiáltotta az izgatottságtól remegő hangon — most már követelem, hogy végezzétek el a házkutatást, különben lelőlek, mint egy kutyát.

A rendőrfőnök erre megszeppent és hogy formálisan eleget tegyen a trónörökös követelésének, néhány bóröndbe belevezett, majd jegyzőkönyvbe foglalva bocsánatkérését, a detektívekkel együtt eltávozott. Másnap reggel a trónörökös elutazott a fürdőből.

Belgrádban nagy fölháborodással tárgyalják a dolgot és általánosan el van terjedve az a hír, hogy a házkutatás a fölbérelt osztrák szállodásnak manővere, amelyvel érdemeket akart szerezni megbízója, az osztrák diplomácia előtt.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Széke y Otthon e hó 15 én délután 8 órakor választmányi ülést tart, amelyre ezuton is meghívja az egyesület tagjait az elnökség.

(*) A rabsegélyző egylet alapszabályai. Az aradi rabsegélyző egylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a mai napon láttamozta.

Arad, mint világfürdő.

Játébank a vízben.

Más attrakciók.

Arad, augusztus 14.

A mai közgyűlésen igen fontos és Arad jövőjére nézve megbecsülhetetlen következményekkel járó incidens történt. Kristyóry János ugyanis diszkrétan félrehívta Varjassy Lajos polgármestert és valamit sugott neki. A megsugott valami, amint azt megtudnunk sikerült, nem tartozik az úgynevezett édes titkok osztályába. Mindössze egy beadványról volt szó. A beadványt sikerült megszereznünk s közérdekű voltára való tekintettel ezennel közre is adjuk. Ime:

Tekintetes városi tanács!

E rövid kitérés után áttérünk kérvényünk tulajdonképeni tárgyára, amelyet röviden e három szöveg foglalhatunk össze: Arad világfürdővé teendő. Tisztelettel alulírt Neptun-fürdő az alábbiakban vázolja azon tényeket, amelyek Arad világfürdővé való emelését nemcsak indokoltá, de könnyűvé is teszik. Amint azt az aradi cigánybandák előadása folytán tudni méltóztatik, Maros vize folyik csendesen. Ezt ő azért teszi, mert nincs neki szive, hogy zajosan folyjék. Miután azonban tudvalevő, hogy ideg-betegeknek a csendesség jót tesz: a Maros-fürdőt máris számos orvosi szaktekintély kitűnőnek találta a hiszt- és neuraszténia gyógyítására.

Magában ez a tény is elég lenne a világfürdő létesítésére. Mi azonban tovább megyünk és eláruljuk, hogy a világfürdő már meg is van. Közismert dolog, hogy fürdik a holdvilág. Ezt leginkább az éj tengerében teszi, de több esetben előfordult, hogy a fentnevezett világ már a Marosban is megfürdött. Ahol pedig a világ fürdik, az kétségen kívül világfürdő. Nincs tehát más hátra, mint hogy már meglévő világfürdönket kellőleg fejlesszük. Ecélből a következőket ajánljuk a tekintetes városi tanács figyelmébe:

A Marosparton, a fedetlen női uszoda átellenében egy kilátó-torony lenne felállítandó e felirással:

A szép kilátáshoz!
Zur guten Aussicht!
Látcsövek jutányos áron.

A toronyba felszállók mélyen leszállított, valóságos occassiódíjak mellett szemlélhetnék a bájak ama tömeges megnyilvánulását, amely a női uszodában mindennapos. A fürdők tengervizeses éje és ösz-

szes járuléka csekély husz filléért állanak a kíváncsi szemek rendelkezésére. S ami a fő, a hölgyek még csak föl se kiálthatnának:

— Maga szemtelen! — mert hiszen a lát iparnál éppen a szem játszaná a főszerepet. A hölgyek azzal sem érvelhetnének, hogy legyen a toronyban levőknek belátásuk, mert hiszen éppen a belátás az, ami a kilátást széppé és husz filléressé teszi.

A világfürdő prospektusában felemlítendő volt az a fölöttébb alkalmas *kirándulóhelyek*, amelyek a közönség rendelkezésére állanak. Ilyenek például a nedves padlózat és a tramboulin, ahol az embernek minden különösebb megerőltetés nélkül kirándul a bokája és a lába, ha egy ballépést követ el.

Hatalmasat lendítene a világfürdőn egy merész újítás: a *víz-iátékbank* felállítása. A játékbankban kétféle játékot játszanának: az ugynevezett tűz (Feuer) játékot, amely egyrészt unalmassági jellegre való tekintettel lábvizzel lenne egybekötve, másrészt a vízben való tűzijáték különlegességével hatna. A második játék ama közismert honi ipar lenne, amelynek a *víz* ugyszólván lényegét képezi. A játékbank vonzóerejét nagyban növelné az a tény, hogy aki a kártya-asztalnál, illetve kártya-kadokban elvesztené egész vagyonát, nem lenne kénytelen magát főbelőni. Egyszerűen kilépne a fürdőből és így sóhajtana föl:

— Kint vagyok a vízből!

Egyik főattrakciója lenne a fürdőnek a vízi szeánszok rendezése, ami a mostani spí itiszta időkben még a nem fürdők osztályából is számos érdeklődőt csábítana a habokba. E célból azonban szükségesnek látszik egy városi vívómester és egy városi jó angyal szerződötése, annál is inkább, mert eddig a jó angyal szerepét *Virág* Lajos volt kénytelen betölteni. A vízi szeánszok igen alkalmasak volnának a mértékletesség és abstinencia növelésére is, mert tudvalevő, hogy a víz és a spiritizmus csakis a borkereskedők pincéiben férnek össze egymással.

Mindezeknek sürgős megszivleését elvárva, maradunk kiváló tisztelettel:

Neptun világfürdő s. k.

A beadvány fölött már a legközelebbi tanácsülés fog határozni. — zab.

Erély és tapintat.

Tömeges letartóztatások a korzón

Tilos a séta!

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Az aradi munkásmozgalmaknak feltűnést keltő esetei játszódtak le ma este. A rendőrség körülbelül huszonöt békésen sétáló munkást *tartóztatott le* a korzón. A munkások a legnagyobb rendben sétáltak az utcán, amihez minden embernek feltétlen joga van. A rendőrség azonban tüntetést látott a sétában. És hogy a komédia teljes legyen, a főkapitány *egy század katonaságot* is a városházára rendelt. A tüntetésnek nyilvánított sétáról és a rendőrség erélyes fellépéséről az alábbiakban számolunk be:

Ma délután a detektívek hírül hozták *Greén* Nándor tb. főkapitánynak, hogy a szervezett munkásság este tüntető felvonulást szándékozik rendezni, amely mintegy feleletül szolgálna a főkapitány azon határozataira, amelyekkel az utóbbi időben bejelentett népgyűlések megtartását betiltotta.

Greén Nándor főkapitány nemrégiben, állí-

tólag a belügyminiszternek egyik titkos rendeletére, hirdetményt tett közzé, amelyben tudatta a munkássággal, hogy tartózkodjék minden csoportosulástól, tüntető felvonulástól, mert ezek kihágást képeznek és elkövetőjükre szigorú büntetés vár. A munkások respektálva a tilalmat, békésen viselkedtek s nem szolgáltatnak okot arra, hogy a rendőrség velük szemben erélyesen fellépjen. Ma estére minden tüntető szándék nélkül sétát akartak rendezni, anélkül, hogy ezzel a rendőrséget provokálják.

Mihelyt a főkapitány értesült a munkások szándékáról, rendkívüli intézkedéseket tett. Mindenek előtt készenlétbe helyezte az egész rendőrlégénységet és estére berendelte az összes rendőrtisztviselőket szolgálattételre. Ezzel azonban nem érte be a főkapitány. Azt hitte ugyanis, hogy a munkások óriási tömegben fognak végigvonulni az utcákon s ebben az esetben a rendőrség nem lesz elegendő. *Greén* Nándor főkapitány tehát telefonon *katonai kirendeltséget* kért a várból.

Az ezredparancsnokság a főkapitány kérését teljesítette és a harmadik zászlóaljából egy századot koncentrált. A teljes hadi létszámu század *Floreánu* őrnagy és *Seidl* százados vezetése alatt este hét órakor vonult ki a várból és a Maros-parton végighaladva a városházára vonult, amelynek udvarán készenlétbe helyezkedett.

Este nyolc órakor kerékpáros detektívek hozták a hiradást, hogy az *Andrássy*-téren tüntető munkáscsapatok vonultak végig. *Greén* főkapitány intézkedésére *Szepekovszky* Teofil, *Hoffmann* Győző rendőrhadnagyok és *Riedt* István rendőrfelügyelő intézkedésére a készenlétben levő rendőrség kivonult a tüntetők szétosztatására.

Ezalatt a munkások a legnagyobb csendben és rendben a *Matzky*-féle cukrászda elé értek. Amikor észrevették, hogy a rendőrség közeledik, hamarosan megfordultak és szétosztottak. A rendőrök a munkások után vetették magukat és néhányat közülök sikerült is elfogniok. A Központi-szálloda előtt egy újabb munkáscsapatra bukkantak a rendőrök. Ezek minden szó nélkül megtámadták a munkásokat és körülbelül *huszonötöt letartóztatottak*. A többi munkás a mellékutcákba menekült a rendőrség elől.

A szokatlan esetnek szemtanuja volt a korzó közönsége, amely éles megjegyzésekkel elítélte a rendőrségnek eljárását és csodálkozott azon, hogy békés embereket tartóztat le a rendőrség.

A letartóztatott munkásokat, akik között több nyomdász is volt, felkísérték a városházára, ahol *Berecz* Ferenc kihágási bíró, ügyeletes rendőrkapitány elé állították őket. *Berecz* alkaptány sorra kihallgatta a letartóztatott munkásokat, akiket személyazonosságuk megállapítása után szabadon bocsátott. A munkások ellen *tiltott tüntető felvonulásban* való részvétel miatt megindítják a kihágási eljárást.

A városháza udvarán késő éjjelig készenlétben volt a század katonaság és a rendőrség, arra az eshetőségre számítva, hogy a munkások tüntetést kísérelnének meg. A munkásság azonban csendesen viselkedett és így nem adott okot a katonai karhatalom közbelépésére. A katonaság éjjel felé visszavonult a várba. A város utcáin az éjszaka folyamán kettős rendőri őrzéstartók cirkáltak, hogy minden tüntetési kísérletnek azonnal elejét vegyék.

Az aradi szociáldemokrata-párt, hir szerint panaszszal fordul *Andrássy* Gyula gróf bel-

ügyminiszterhez a főkapitány eljárása miatt. A munkások szerint a főkapitány szándékosan provokálja a munkásságot, amely nem adott és nem is ad okot arra, hogy a rendőrség a legmérszebbmenő intézkedéseket léptessen életbe ellene.

A legujabb káromkodás.

— A Gennari-Eranosz esethez. —

— Azt a fűzfán-fűtőlő, tüzes istennyílát szorongató jó angyalát kegyednek!

Intrikák

a városi tisztikarban.

Jaj az idegeneknek!

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 14

Vidéki kisvárosokban a mucsai észjárás két osztályba sorozza az embereket: a benszülöttekre és az idegenekre. A benszülött kiváltságos ember: az lehet esetleg erős szellemi fogyatkozásokban szenvedő is, mégis mindenütt előnyben részesítik az idegenekkel szemben. Idegen mindenki, akinek bölcsője máshol ringott. Megállapodhat, fészket verhet ugyan, de azért idegen marad, kitagadott barbár, jöttment.

Ez a korlátolt észjárás intelligens városokban rendszerint nem érvényesülhet. Annál sajátságosabb, hogy Aradon éppen a város tisztikarában hallatszanak az utóbbi időben ilyen hangok. Ez még egymagában nem lenne valami nagy baj, de sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a városi tisztikarban a legutóbbi idők folyamán nem a legjobb egyetértés ütött tanyát. Napirenden vannak a tisztikar tagjai között folyó intrikák, amelyek természetesen a legkevésbé sem segítik elő a város érdekeit.

Ismeretes és a tisztviselők közti jó viszonynak egyik élénk illusztrációja a *Bedő* Árpád dr. ellen indított fegyelmi eljárás. *Bedő* Árpád dr. ugyanis azzal vádolta a rendőrséget, hogy a Munkás-Otthonban *Klopfstein* Ernő volt szocialista párttitkárnak egy királysértő beszédét meghallgatta, anélkül, hogy ezügyből kifolyólag eljárást indított volna. *Bedő* Árpád dr. ezt a sajtóval is közölte, aminek folytán megindították ellene a fegyelmi eljárást. A városházán uralkodó hangulatból ítélve, *Bedő* Árpádot alighanem súlyos fegyelmi büntetés éri hivatalos titok elárulása miatt.

Ennél az esetről sokkal jellemzőbb azonban annak a fegyelmi ügynek a története, amelyet a rendőrség egyik legképzettebb fiatal tisztviselője ellen indítottak. *Riedt* István endőrfelügyelővel történt ugyanis, hogy mintegy négy hete mulatozás közben egy pezsgőspalack dugójára lépve, bokarándulást szenvedett, úgy, hogy közel három hétig kénytelen volt lakását őrizni. Alig volt azonban pár napig távol a hivatalától, egyik jóakarója azt a hirt terjesztette el, hogy *Riedt* mulatás közben nyilvános helyen birokra kelt *Odry* Zoltánnal, *Weiss* Richárd legyőzőjével s e közben szenvedett olyan sérülést, amely távol tartja hivatalától. Ez állítólag a Japán kávéházban történt volna. Érdekes, hogy *Riedt* István jóakarója *egy titkosrendőrrel nyomoztatott is*, hogy vajjon hol és hogy történt az állítólagos dulakodás.

Mindez még a fegyelmi eljárás megindítása előtt történt. A szállongó mendemonda csakhamar fülébe jutott Riedt fölöttes hatóságának is: a jóakaró elérte, amit akart. Riedt ellen megindították a fegyelmi megelőző vizsgálatot. A vizsgálat azonban nem igazolta be az intrikus tisztviselő vádjait, úgy, hogy a napokban már be is fejezték az ügyet, mint fegyelmi eljárásra teljesen alkalmatlant.

Ennek az esetnek, ha nem is mása, de méltó párja az, amelyben a város két igen régi tisztviselője szerepel. A két tisztviselő, — az egyik az adóügyi osztályban, a másik az árvaszéknél tölt be hivatalt, — már régóta erős antagonistája egymásnak s az utóbbi időkben annyira kiélesedett a közük folyó ellenségeskedés, hogy a közelmúltban már nyílt harcot üzentek egymásnak. Miután hivatalaikban nem igen találtak érintkező pontot, a háborúság Arad egyik legtekintélyesebb asztaltársaságának belső életében nyert megnyilvánulást. Csúpan Müller Károlynak, Varjassy Lajosnak és az asztaltársaság megfontoltabb vezetőinek sikerült az ellentéteket ideig-óráig úgy elsimítani, hogy nyílt kenyértörésre nem került a dolog.

Ezek az esetek korántsem vetnek valami szép világítást a torony alatti kulisszatitkokra. A város vezetőjének kötelessége, hogy véget vessen ezeknek az állapotoknak, amelyek végeredményükben a város közigazgatásának rovására mennek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Mari, az ezred leánya. Donizetti gyönyörű zenéjű operáját adták ma az olasz gyerekek. Minden előadásuk igazolja azt a jó véleményt, melyet a sajtó és a nagyközönség alkotott magának ezeknek a művész gyerekeknek pompás játékaról. Igazi lelkesültség vonul végig minden előadásukon, dacára, hogy nap-nap után játszanak, a fáradságnak semmi nyoma sem látszik meg játéukon. A kar a legnagyobb precizitással működik, úgy, hogy a legkényesebb igényű zeneértő is csak élvezettel hallgathatja a precíz együtteseket. Marit *Jedeli* kisasszony adta. Ma először énekelt nagyobb szíró szerepet és szép hangjával kellemes feltűnést keltett. Szép sikere volt *Giorinak*, *Renatónak* és *Mayllotnak*. Az előadást szép közönség nézte végig. H. G.

* Don Juan. Még két évtized előtt a kedvenc operák repertáár szerepelt *Mozart* finom daljátéka: *Don Juan*. A vakmerő nőhódító és mulatságos szolgája, *Leporello* drámai alakban is nagy vonzerőt gyakorolt. Ot estét szép érdeklődés után a hatodik estén, holnap Don Juan operában bucsuzik az olasz gyermekopera-társulat az aradi közönségtől. Ez a siker bizonyára visszahozza a téli idény vége felé ismét *Guerra* mester csodás fegyelmezéssel és készültséggel működő művészgárdáját.

* Az Edison színház előadásai. Hat napos megszakítás után, *pénteken* este kezd meg újból az Edison mozgófénykép színház előadásait a *nyári színpadon*. A közönség az eddigi előadásokon élvezte a szebbnél szebb felvételek pompás mozgóképeit, és a színház vezetősége gondoskodik is arról, hogy elsőrangú látványosságokkal honorálja a közönség pártfogását. Az előadásokon mindig a cs. és k. 83. gyalogezred zenekara játszik. A kitűnő zene mindenben hozzájárul a közönség gyönyörködéséhez.

Hegedüs Ármin büntigye.

A kékre festett kirakat.

A szőke hölgy 20000 koronája.

Két évi fegyház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Ma ítélkezett az aradi törvényszék Hegedüs Ármin, a híres kékre festett kirakat gazdája fölött. A jóképű vádlott igen higgadtan adta elő bukásának előzményeit, amelyekből kitűnt, hogy Hegedüs nagyon szerette a nőket, ami alapjában nem is kellemetlen dolog, ha nem jár két évi fegyházbüntetéssel. A tárgyalás egyébként bővelkedett diszkrét részletekben, amelyek egy szőke hölgynek ajándékozott, két koronáról 20000 koronára hamisított takarékpénztári könyv körül forogtak.

Az esti fél kilenc óráig tartó tárgyalásról alábbi tudósításunk számol be:

A vád.

A kékre festett kirakat tulajdonosa 1906. március 11 én helyezte át üzletét Debrecenből Aradra. Hegedüs vagyoniilag már ekkor is erősen passzív volt, de óriási reklámmal és szelvényekkel sikerült neki tekintélyes hitelt és rendkívül nagy forgalmat elérnie. A hitelszerzéshez különben felhasználta családi összekötéseit is, amelyek révén sikerült neki rövid félév alatt 91.000 korona hitelt szereznie. A rablógazdálkodás azonban teljesen tönkre tette, amit siettetett még az a körülmény is, hogy múlt év augusztus elején magánokirat hamisítás gyanújába is keveredett.

Erre megrohanták a hitelezők s az eset után néhány héttel tekintélyes passzívával csődbe jutott. A sok és merész visszaélés ekkor kiderült, s Hegedüs Ármin a Forray utcai és a József főherceg-uti fiókok körül való vétkes üzletnek, könyveinek meghamisítása és rendetlen vezetése, csalárd bukás és egy takarékpénztári könyv meghamisítása miatt vizsgálati fogságba, majd a vádlottak padjára került. A legutóbbi vád alól — miután megkárosítási szándék nem vezette — sikerült magát tisztáznia, de egyéb ügyeiért elérte az igazság sujtó keze.

A mai törvényszéki tárgyaláson, amely reggel 9 órakor kezdődött, *Lehrmann* Viktor dr. elnökölt, szavazó bírák *Heller* Mór dr. és *Nagy* József dr. törvényszéki bírák voltak. A vádhatóságot *Fikker* Károly alügyész képviselte, a védelmet *Sugár* Jenő dr. látta el. A tárgyalás a vádirat rendelkező részének felolvasásával kezdődött, majd a vádlottat hallgatták ki.

A vádlott vallomása

Hegedüs Ármin az elnök kérdésére előadja, hogy 25 éves, kereskedő, büntetlen előéletű, jelenleg vizsgálati fogságban van. Majd vázlatosan ismerteti a csődbejutás előzményeit, nem szépitgeti a dolgot, s elismeri, hogy a saját könnyelműsége volt a bukás oka. Mondanivalóját olyan halkan adja elő, hogy az elnök többször figyelmezteti, hogy hangosabban beszéljen.

Elnök: Mivel alapította üzletét?

Vádlott: Azzal a 8000 koronával, amelyet atyámtól kaptam.

— Maga is beismeri, hogy üzlete jól ment. Hogy lehet az, hogy mégis csődbe jutott?

— Könnyelmű életet éltem.

— Mi volt az a könnyelmű élet?

— *Kártyáztam és sokat költöttem asszonyokra.*

— Minek tulajdonítja a bukást?

— Mert elköltöttem a pénzt.

— Saját könnyelműségének tudja be, hogy csődbe jutott?

— Igen.

— Mikor érezte a fizetésképtelenségét, miért nem kért csődöt maga ellen?

— Azért, mert ha ez nem jön közbe, tovább folytattam volna az üzletet.

— Miért adta el az árukat beszerzési áron alul?

— Mert kénytelen voltam vele. A lejáratok alkalmával sok pénzre volt szükségem s ezt többnyire így szereztem be.

— Beismeri, hogy egy postatakarékpénztári könyvecskét hamisított 20.000 koronára?

— Beismerem.

— Ez összeg erejéig meg akarta károsítani a postatakarékpénztárt?

— Nem akartam megkárosítani.

— Mi célja volt hát vele?

— *Fischer* Margitnak adtam át — tréfából.

— Azaz, hogy ön *Fischer* Margitnak házasságot ígért, s hogy ennek nagyobb nyomatéka legyen, azért adta neki a takarékpénztári könyvet.

— Nem ígértem házasságot. Rossz tréfa volt az egész.

— Az ön ellen emelt vádakra mit kíván védelmére felhozni?

— *Semmit!* Belekerültem egy csomó erkölcsstelen ember társaságába s ezek rontottak meg. Egyebet nem tudok védelmemre felhozni.

A bukás előidézője.

— Mi volt a bukás közvetlen előidézője?

— Ez a takarékpénztári könyv. Ez a tréfa múlt év augusztus elején történt. A lapok akkor megirták a dolgot, s erre engem megrohantak a hitelezőim. Azt hitték, hogy valami komoly hamisítás gyanújába keveredtem s megtagadták a hitelt.

Ezzel a vádlott kihallgatása véget ért. Az első tanu özv. *Reyer* Sándorné, egy szegényes formájú idősebb asszony, akiről vallomása során kiderült, hogy 8000 koronát hitelezett Hegedüsnek.

— Van arról tudomása, — kérdi az elnök — hogy a vádlott még üzletének bezárása után is törlesztette adósságait?

— Igen. Nekem is 1500 koronát fizetett.

— Tartozott önnek? — kérdi szinte kételkedően az elnök.

— 8000 koronával tartozott.

— Figyelmeztetem, hogy vallomására meg kell esküdnie — szól még mindig bizalmatlanul az elnök. De *Reyerné* megmaradt állítása mellett s le is tette az esküt.

Mandl Vilmos dr. ügyvéd, mint a Hegedüs-féle csőd tömeggondnoka a vagyon kezeléséről nyilatkozik, még pedig nem a leghízelgöbben. Előadja, hogy a tömeggel szemben volt 4088 korona elsőrendű és 47.227 korona

96 fillér másodrendű követelés. Ezzel szemben az aktív vagyontól 14.978 k. 48 f. ért.

László Albert kereskedősegéd főleg a hamis takarékpénztári könyvre vonatkozólag tesz vallomást.

— Erről a könyvecskéről mit tud? — mondja az elnök, miközben felmutatja tanúnak a bűnleletet. — *Ebben maga állított ki egyet-mást.*

— Igen. Hegedüs tréfát akart üzni egy leánnyal, s miután nekem jobb írásom van, engem kért fel, hogy írjam ki az összeget. Megtettem a kívánságát. A pecsétet egyik kollegám rajzolta.

— Mi volt a bukás oka?

— Hegedüs kártyázott, kocsizott és leányokat tartott.

Sugár Jenő dr. védő (a tanuhoz): Van tudomása arról, hogy volt főnöke ifj. Löwy Ármintól uzsora kölcsönöket kapott?

— Van.

— A bukás után eszközölt még fizetéseket Hegedüs?

— Löwynek 1500 koronát, nekem pedig hátralékos jutalékom fejében 500 koronát adott.

Védő: Mikor Hegedüs Fischer Margitnak a hamis takarékpénztári könyvet odaadta, említette ön előtt, hogy megfogja mondani a leánynak, hogy az értéket nem képvisel?

Tanu: Igen. Másnap bejött az üzletbe a hölgy s akkor az én jelenlétemben megmondotta neki Hegedüs, hogy a takarékpénztári könyv semmit sem ér.

A zord háziúr.

Schwarz Jenő dr. háztulajdonos volt az, aki a vevőket szeptember 14-én a boltból kikergette s Hegedüs Ármintól bukásának közvetlen oka volt. Előadja, hogy házbér követelését a rohamos kiárúsítás folytán veszélyeztetve látta s ezért távolította el a vevőket és zárta le az üzletet. Arról, hogy becsáron alul árusítottak volna a boltban, nincs tudomása.

Deutsch Ferenc kereskedősegéd a következő tanu. Volt főnöke bukását ő is abban látja, hogy szerette adni az urat.

— Egyszer én is mulattam vele — mondja a tanu — s akkor 150 koronát adott a cigánynak, pezsgőre pedig 280 koronát költött.

Reinitz Verona, aki Hegedüs Ármintól üzletében néhány hétig pénztárnoknő volt, semmire sem emlékszik. Reyer Jenny szintén pénztárnoknő volt, s tanuja volt a szeptember 14-iki végeladásnak.

— Nem tudja, — kérdi tőle az elnök — hogy Schwarz Jenő dr. miért utasította ki a vevőket a boltból?

— Nem tudom. Schwarz ur bejött, aztán egyszerre elkezdett kiabálni és kiutasította a vevőket. (Derűltség)

Védő: Van arról tudomása, hogy Hegedüs az ön anyjának 3000 koronával tartozott, s hogy ezt Hegedüs megfizette?

Tanu: Igen. 150 koronás részletekben fizette és a bukás napján 1500 koronát egyszerre fizetett le.

Flamm Miksa lényegtelen vallomást tesz, Sztanov Dezső városi rendőr pedig elmondja, hogy látta, amikor múlt év szeptember elején egy napon éjjel fél tizenegy órakor három tehérkocsi árut hordtak át Hegedüs Szabadságtéri üzletéből a gróf Porcia házában lévő fióküzletbe. Hegedüs fiakkeren kísérte a kocsikat.

A szőke nő.

A tárgyaláson jelenlevő tekintélyes számú hallgatóság élénk érdeklődéssel nézett az ajtó felé, mikor az elnök Fischer Margitot szólította a terembe. Fischer kiasszony volt ugyan az, aki Hegedüs Ármintól a 20.000 koronás

hamis takarékpénztári könyvet kapta. Általános izgatottság a kedélyeket az a kérdés, hogy mi vezethette Hegedüst a nagylelkűnek tetsző ajándék megtételére, de ez örökre titok maradt. A kisasszony ugyanis megtagadott minden felvilágosítást, s a közben elrendelt zárt ülésen is aligha vallott valamit.

Az általános kérdések után az elnök tovább kérdezi a tanut:

— Nincs perben, vagy haragban a vádlottal?

— *Haragban vagyok!* — mondja némi gondolkodás után a tanu.

— Mit tud arról a bizonyos takarékpénztári könyvről? Megjegyzem, hogy olyan részleteket, amelyek önt esetleg feszélyezik, nem kell elmondania.

— Engem nem feszélyez — jelenti ki Fischer Margit. — Múlt év augusztus elején kaptam Hegedüstől egy 20.000 koronás takarékpénztári könyvet ajándékba. Még az nap megmutattam egy postásnak, aki azt mondta, hogy a könyvecskében kitüntetett összeg hamis. Ennek dacára felmentem a postatakarékpénztárhoz, ahol szintén ugyanazt mondták és a könyvet elvették.

— Hegedüs azt állította a könyvről, hogy valódi?

— Igen.

Fikker Károly ügyész: Miért kapta ön azt a takarékpénztári könyvet? (Mozgás.)

Zárt ülés.

Elnök: Már mondotta, hogy ajándékképer! Sugár Jenő dr. zárt ülést kér. Fischer Margit hevesen tiltakozik ez ellen.

— Hiába, nincs egyéb mondani valóm. Semmire sem fogok felelni. Nekem nincs közöm Hegedüshöz. És engem arra senki sem kényszeríthet, hogy valamit valljak.

Rövid tanácskozás után azonban az elnök mégis elrendeli a zárt tárgyalást, amely mintegy félórát tartott. A zárt tárgyalás után néhány jelentéktelen tanut, majd Révész Nándor, Eckhard Ede és Kepes Ármintól könyvszakértőket hallgatták ki. Ezután, tekintettel a postatakarékpénztári könyvvel kapcsolatos kényesebb dolgokra, az elnök újból zárt tárgyalást rendelt el a vád és védelem előterjesztésére. A vádbeszédet Fikker Károly ügyész, a jogi érvekben gazdag és tartalmas védő beszédet pedig Sugár Jenő dr. mondotta. A vád- és védőbeszéd közzétételére egy órát vettek igénybe, amelyek után a bíróság határozathozatalra vonult vissza. A bíróság tanácskozása este 8 óráig tartott, amikor ismét zárt ülésben megtörtént az ítélet kihirdetése. A törvényszék Hegedüs Ármint bűnösnek mondotta ki a csalárd bukás büntetésében és a vétkes bukás vétségében, s ezért két évi fegyházbüntetéssel sújtotta. A tíz hónapi vizsgálati fogsággal a büntetésből hét hónapot kitöltöttnek vett a bíróság. A magánokirat hamisítás vádját elejtették.

Hegedüs Ármint védője az ítélet ellen felebeszést jelentet be. Hegedüs Ármint az ítélet megütközéssel hallgatta, de mire a folyosóra ért, már cinikusan mondta munkatársunknak:

— Két évi fegyház! No de hiszen rám szóhattak volna öt évet is — s nagy léptekkel sietett a börtönör után.

MULATSÁGOK

(=) Multság Berzován. Folyó hó 17-én, szombaton este 8 órakor a berzovai intelligencia az izraelita imaház építési alapja javára, a görög katolikus román iskola helyiségében tombolával egybekötött táncmultságot rendez. Belépti-díj: személy-jegy 2 kor., családjegy 4 kor. A multság rendezésében sokat fáradozik Tatár Gyula gör. kat. lelkész, ki önként ajánlotta fel az iskola helyiséget.

A parasztpárt fegyverkezik.

Harc a koalíció ámitásai ellen.

„Lángbaborul az ország.”

Beszélgetés Achim Andrással.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 14.

Az ágostai evangélikus esperességi gyűlés Aradra hozta a magyar politikai életnek egyik legérdekesebb alakját, Achim L. András volt országgyűlési képviselőt. Politikai sulyáról, képzettségéről és vezéri hivatottságáról eltérők ugyan a vélemények, de annyi elvitázhatlan, hogy kitűnő agitátor, nagy szervezési talentum és a nép fiait, az alsóbb osztályokat elválhatlanul magához tudja láncolni. Ismeretes mandátumvesztése óta keveset szerepelt a nyilvánosság előtt, ami azonban távolról sem jelenti azt, hogy Achim L. András visszavonul a közéleti szerepléstől. A volt békéscsabai képviselő, akit elsőnek választottak be a magyar parlamentbe szociálista programmal, egy az Aradi Közlöny tudósítójával folytatott beszélgetés során rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a közel jövőben kifejtendő és nagyarányúnak tervezett működéséről.

Achim L. András a jelenlegi kormányzatról és a koalícióról mondott éles kritika után kijelentette, hogy az ősszel, a mezei munkák végeztével az összes alföldi törvényhatóságokban és így Arad megyében is szervezi a parasztpártot. Ez azután karöltve a szociáldemokrata párttal és a nemzetiségekkel a legszélesebb körű agitációt fogja kifejteni az általános választói jogért, amelynek nem szabad többé lekerülnie a politikai napirendről. Békéscsaba hajdani követe büszkén elmondotta munkatársunk előtt, hogy néhány vármegyében és pedig Csanádban, Békésben és Csongrádban sikerült már kinyitnia a nép szemét, itt már tisztában vannak a val, hogy a koalíció nagyhangú ígéretekkel ámitotta a népet, amely a jövőben nem fogja már koalíciós jelölte a szavazatát adni.

Ez a lényege az Achim Andrással folytatott beszélgetésnek, amelyről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

A parasztpárt szervezése.

Az Andrassy-uti korzón ma délután 5 óra tájban föltűnést keltett egy nagyobb, mintegy harminc emberből álló csizmás parasztcsoport, amelynek minden tagja fekete kabátján a szociáldemokraták ismert jogtűjét viselte. A csoport élén hatalmas szál ember haladt: Achim L. András, a békéscsabaiak volt országgyűlési képviselője, akinek ábrándos kék szeméből senkisé is olvasná ki, hogy meggyőződésének fanatikusa és tüzes szónoklataival magával ragadja a tömegeket. Az ág. ev. templomba esperességi gyűlésre igyekvő parasztcsoporthoz csatlakozott az Aradi Közlöny egyik munkatársa, aki előtt a csoport vezére, Achim L. András a beszélgetés során az alábbi érdekes nyilatkozatot tette:

— Egyházi gyűlésre megyünk, — kezdte a volt képviselő, — hogy Csaba Iutéránus közönségét képviseljük. A 40000 főnyi közönségnek harminc kiküldöttje van az

aradi gyűlésen és ezek közül *huszonhatan* vagyunk szociálisták.

— Rég nem szerepelt már politikaitéren; csak nem akar visszavonulni, — kérdezte most munkatársunk.

— Eszem ágában sincs. Pöreim és a mezei munkák — kenyérről is kell gondoskodni annyira elfoglaltak, hogy az utóbbi időben nem fejthetem ki ily irányu tevékenységet. Az ősszel azonban az egész Alföldön szervezem a parasztpártot és a szervezkedéssel kapcsolatban agítok az általános választói jog érdekében. Mert nem ismerem ma sürgősebb és fontosabb feladatot, mint a nép választói jogának megszerzése. Ennek kiküzdésében karöltve járunk a szociáldemokratákkal, akiknek programjától a miénk alig különbözik. Mi például a vallás ellen nem küzdünk, de igenis küzdünk a krelizmus és a papi uralom ellen. A programmal különben úgy vagyunk, hogy nem állítunk föl szigorú dogmákat, hanem lépésről-lépésre akarjuk a fejlődést vinni. A pecsenye és a torta igen jó, de azért a fejletlen gyerekek nem szabad adni. A nép sem érett még meg minden eszme befogadására, a vallás nélkül még nem lehet el és ezért az az álláspontunk, hogy mindenki azt higgye, amit akar.

— Amikor *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszternek jogtalanul letartóztatott ispánja ügyében és később a papi birtokok szekularizációja dolgában előterjesztett interpellációim miatt a koalíció hajszát indított ellenem, kijelentettem képviselőtársaimnak, hogy ha *Polónyi Géza* segítségével keresztülviszik a mandátumomtól való megfosztást, úgy kettőzött buzgalommal fogom a népet a koalíció szemfényvesztéséről fölvilágosítani.

A koalíció ámitott.

— Az idei ősszel minden erőnkkel megindítjuk a harcot a kormány és a koalíció ellen és addig nem lesz béke, sőt lángba is borulhat az ország, amíg a nép az általános választói joghoz nem jut. A kormány elleni küzdelemben kitűnő agitációs eszköz az ország jelenlegi állapota, a közgazdasági viszonyok, amelyeknél sívárabbak még sohasem voltak. A nép szeméről lehullott a hályog és tisztán látja, hogy a koalíció elienzék korában csak ámitotta az országot, mert most, hogy uralmon van, semmit sem vált be ígéreteiből. *Békés-, Csanád- és Csongrád-* megyében a jövő képviselőválasztásokon nem is kerül ki több koalíciós képviselő. Ha a parasztpárt befejezte szervezkedését, az egész Alföldön kifelé fog állani a koalíciós képviselők szekere rudja, nemzetiségi vidékeken pedig a nemzetiségi pártok szorítják majd ki az elvtagadó 48-asokat.

Bicska a parlamentben.

— A nemzetiségeknek őszi parlamenti harcától nem sok sikert várok, mert a nemzetiségi képviselők egyénileg gyávák. Velem például nem teheték volna meg a képviselőházban azt, amit *Vajda Sándorral* tettek. Én az ugráló *műmagyarokat*, amilyen például *Somogyi Aladár*, úgy vágtam volna arcul, hogy elment volna a kedve a kitudszkolástól. Csizmaszáramban különben állandóan debreceni bicskát hordok és egyszer, amikor *Olay Lajos* interpellációim alatt nagyon fészkelődött, *Bródy Ernővel* meg is üzenttem neki, hogy a légynek sem ártok, de ha képviselői jo-

gom — szabad gyalorlásában meg akar akadályozni, úgy *elbveszem a bicskát*.

— Polónyi jóvoltából még most is kivagyok téve a bírói üldözésnek. A volt igazságügyminiszter megcselekedte, hogy ugyanazokat a cikkeket, amelyekben a kuria izgatást látott és amelyekért a mandátumomtól megfosztott, áttétette a nagyváradi főügyészhez. Így azután a nagyváradi törvényszék is nagy összegre rugó büntetéspénzeket rótt ki reám, amelyeket a szabadságvesztés elkerülése végett ki kellett fizetnem. Ugyancsak kifizettem, még pedig 8 nap alatt azt a 12.860 korona perköltiséget, amelyben a kuria a mandátum megtámadási pörből kifolyólag elmarasztalt.

— Vagyonilag megkárosíthattak az ellenségeim, fejezte be *Achim L. András* a beszélgetést, — de csalódtak, amikor azt hitték, hogy tönkre is tesznek velem. Itt vagyok és dolgozom, küzdök az elveimért, a népért, mert nemzetet, a kiváltságosak szervezetét nem ismerem.

Kohn, a vallásos.

Vendég az aradi zsinagógában.

Mit akart? Mit akart?

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Ma este nyolc óra felé nagy népcsoport verődött össze az aradi ltr. templom előtt, az *Asztalos Sándor* és *Chorin Áron-utcák* sarkán. A tömeg közepén a falhoz lapulva egy félszemű, bekötött nyaku ember állott, akit két másik ember vasmarokkal fogott, hogy valahogyan meg ne szökjék. Az odasereglett emberek kíváncsian kérdezték egymástól, hogy mi történt. Egyesek azzal a rövid kijelentéssel feleltek a tömeges kérdésekre:

— Be akart törni a templomba!

Mások viszont sokkal enyhébb felvilágosítást adtak és azt mondták, hogy az elfogott ember imádkozni akart a templomban, amelynek kulcsát a zsebében felejtette, hogy éjszákára ismét betérjen istennek házába folytatni az imádkozást a frigidáda és a persely előtt.

Közben bejárták az egész környéket rendőr után, de rendőr nem mutatkozott a látóhatáron, mert valamennyi készenlétben volt a városházán, hogy a „tüntető” munkások ellen vonuljon. Egy fél óra múlva végre megérkezett a várva várt rendőr, aki a félszemű férfit felkísérte a városházára. Itt azután kiderült, hogy miért fogták el a félszemű férfit. Az esetet a következőkben mondjuk el:

Este hét órakor beállított *Knechtl Ignác*, zsinagógaszolgának lakására *Kohn József* üvegeségét. *Kohn* mindössze egy hónapja tartózik Aradon s ezalatt sikerült neki a viszonyokat megismerni. Az üvegeségét tudta ugyanis, hogy a templomszolga, aki szabó mesterséget is folytat, nem tartózkodik Aradon s hogy a felesége sincsen otthon. Bátran lépett be tehát a *Knechtl* lakására, ahol egy 12 éves szabó tanoncot talált. *Kohn* azzal a kéréssel fordult a fiúhoz, hogy adja át neki a templom kulcsát, mert imádkozni szeretne. A fiú nem ismerve az izraelita vallási szokásokat, azt hitte, hogy egy ember is tarthat istentiszteletet s ezért gyanútlanul átadta az idegennek a kulcsot.

Kohn kinyitotta a templom ajtót, bement a szentélybe. Nem tudni, hogy tényleg imádkozott-e a sötét templomban a csukott frigszekrény előtt. Annyit azonban konstatáltak,

hogy a vallásos üveges néhány perc múlva kijött a templomból, gondosan bezárta az ajtót, a kulcsot zsebre vágta és nyugodtan eltávozott.

A szabóinas, amikor távozni látta az idegent, megijedt. Már előre érezte azokat a pofonokat, amiket gazdaasszonyától kapni fog, amiért a templomkulcsot kiadta a kezéből. Utána sietett tehát *Kohn*nak, de nem mert megszólítani. A megrémült fiú elpanaszolta a baját *Herzfeld Samu* zsbárusnak, akinek üzlete a zsinagóga épületben van.

Herzfeld az *Arany A. B. C.*-hez címzett pálinkamérés előtt elfogta *Kohn*t és magával hurcolta az üzlete elé. A zsbárus követelte tőle a templomkulcsot, de *Kohn* erősen szorongatta azt a zsebében. Rövid idő alatt nagy néptömeg gyülekezett össze *Herzfeld* üzlete előtt és félórai keresés után megjött a rendőr, aki *Kohn*t felkísérte a városházára.

Itt *Török Lajos* rendőrtiszt hallgatta ki a félszemű üvegest, aki átadta a templomkulcsot. Arra a kérdésre, hogy mit keresett a templomban, *Kohn* azt válaszolta, hogy egy imádságot kellett elmondania, mert evvel tartozott. Arra a kérdésre azonban, hogy miért vitte magával a templomkulcsot, nem adott felvilágosítást. Valószínű, hogy éjszaka ismét vissza akart menni a templomba, hogy ájtatosan imádkozzék — a gyűjtőpersely előtt.

A rendőrségen megállapították, hogy *Kohn*nak bejelentett lakása van s ezért szabadon bocsátották. Az eljárást megindították ellene, de hogy milyen címen — azon a rendőrség tőri a fejét.

Institóris Kálmán balesete.

Összeesett a vendéglőben.

Kificamította a kezét.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Arad város nyugalmazott polgármestere, *Institóris Kálmán*, mióta a közügyektől visszavonult, igen keveset hallat magáról. Ma azonban egy sajnálatos baleset folytán híre kelt a városban, hogy *Institóris* kitorította a kezét, úgy, hogy orvosi segítséget kellett igénybe venni s a megsérült kezét gipszkötésbe kellett tenni. A hír azonban ebben a formájában nem bizonyult valósnak.

Institóris Kálmán, aki az aradi ág. ev. egyházközség felügyelője, e minőségében résztvevett az arad békési egyházmegye képviselőinek ma este a Láng-féle vendéglőben tartott lakomáján. Arad volt polgármestere kitűnő hangulatban adomázgató, mikor úgy tíz óra tájt pár percre elhagyta az asztalt s a vendéglő egyik me lékhelyisége felé indult. A sikos folyosón azonban elcsuszott és elesett, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy egyik kezét kificamította s több zuzódást is szenvedett. *Institóris* ennek ellenére is saját erejéből kelt fel s visszasietett asztaltársai közé. Utközben azonban oly rosszul lett a fájdalom folytán, hogy elszédült s össze is esik, ha egy közelben levő oszlophoz nem támaszkodik. Később ismét erőt vett magán, visszaült az asztal mellé, ahol azonban ismét rosszul lett fogta el, úgy hogy az asztalra szédült.

A vacsoránál ülők erre kocsiba ültették *Institórist* s házi orvosához, *Bácskay*

Béla dr.-hoz hajtattak vele. Bácskay Béla helyreigazította és bekötözte a kificamodott kezét s azután lakására kísérte Institorist. A beteg az éjszaka folyamán nyugodtan viselkedett, úgy, hogy orvosi segílyre nem volt szükség.

HIREK.

Ne tessék megijedni!

Arad, augusztus 14.

Ugy mondják, hogy jobb félni, mint megijedni. Megijedni tehát rossz dolog, de még sokkal rosszabb félni is, meg is ijedni. Az aradi rendőrség pedig ezt a kriminális állapotot élvezi egy idő óta. Az állandó mumus, a munkászavargások réme nem hagyja aludni. Igaz, hogy az építőipari háboru befejezése óta munkászavargásokról szó sincs; igaz, hogy a hangulat a legteljesebb mértékben nyugodt: de a rendőrség úgy véli, hogy a munkások mégis szerfölött izgatottak és hogy a nyugalom csak műnyugalom. Tehát félni kell. A félelem okán a rendőrség nyakra-főre tiltja be a népgyűléseket, hivatkozván az ugynevezett izgatott hangulatra. Így azután könnyen meglehet, hogy a gyülekezési szabadságától igaztalanul megfosztott tábor tényleg izgatott lesz.

Az utóbbi idők tulhajtott munkásmozgalmait mi teljes mértékben elítéltük. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a gyülekezési jog oknélküli megvonását helyeseljük. Ma nekem, holnap neked: csak nemrégiben is volt még idő, amikor a független érzelmi polgárság gyűléseit tiltották be politikai okokból. Akkor mindenki felháborodott. A jogok kalózáinak neveztek a betiltókat. És most az igazság nevében ismét felháborodással kell visszautasítanunk az aradi rendőrség jogfosztó törekvéseit. Mert újból hangoztatjuk: Ma nekem, holnap neked.

Szerencsétlen eszme a gyülekezési jog ilyen megnyirbálása. Szerencsétlen, mert végeredményében egyenesen a munkásság provokálása s mert tényleg belekergeti a munkásokat a gyűlölködő, izgatott hangulatba. Most, éppen amikor ideig-óráig tartó békés irányzat tapasztalható az aradi munkásság soraiban, kár mesterséges eszközökkel ismét háborut csinálni. Mert hogy a rendőrség háborut csinál, annak a ma esti tömeges letartóztatások a bizonyosságai.

A sétát tudvalevőleg semmiféle törvény és semmiféle miniszteri rendelet nem tiltja. Sétálni szabad, anélkül, hogy az ember ezt a szándékát bejelentse a rendőrségnek. Hogy azután ennek a sétának a belső célzata milyen, ahhoz — tisztesség ne essék, szólván, — a rendőrségnek semmi köze. A rendőrségnek csak a külsőleg is megnyilvánuló tüntetést kell és szabad észrevennie. Ha a munkások tömegfelvonulást rendeznek: ám jó, tegyen a rendőrség, amit akar. Ha kisebb csoportokban sétálva, tüntetve kiabálnak, vagy megtámadják a járókelőket, vagy bevernek egy ablakot: ám tessék közbelépni. De azt, hogy kisebb csoportokban békésen sétáló, csendesen beszélgető embere-

ket letartóztasson: ehhez a világ semmiféle rendőriének nincs más joga, csak az, amelyet a fegyver ereje ad neki. Ma munkásokat kísérnek be, holnap megtehetik ugyanezt békés polgáremberekkel.

Ez ellen a szerencsétlen intézkedés ellen tiltakoznunk kell. A rendőrség tegyen preventív intézkedéseket, akadályozzon meg minden zavargást. De üres feltevések alapján és az erőszak jogán ne korlátozza a személyes szabadságot. Mert ha ez megtörténik, ha megtörténhetik: az magában véve sokkal nagyobb kár, mint akármiféle bevert ablak.

Félholtra kinzott gyermek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 14.

Az aradi gyermekmenhely igazgatósága az elmúlt évben egy Horváth Juliska nevű nyolcesztendő lelenygyermeket adott nevelésbe egy aradi főpincér feleségéhez. A pincér felesége, aki a Weitzer-utca 15-ik számú házában lakik, nem a legjobb bánásmódban részesítette a szegény lelenygyermeket. Ahelyett, hogy az anyja helyett anyja lett volna, mostohája lett a szerencsétlen teremtésnek a pincér felesége. Állandóan ütötte verte a kis Horváth Juliskát, akinek teste telve volt az ütések nyomaival. A szomszédok megbotrányozták az asszony brutális eljárása felett, de nem tettek feljelentést a menhely igazgatóságánál, mert azt hitték, hogy a gyermek rosszul viselkedett s ezért részesítette az asszony szigorú házi fenytékben.

Történt, hogy a múlt évben Horváth Juliska egy pincébe zuhant és súlyos sérüléssel a kórházba szállították. Az asszony ellen gondatlanság miatt megindították az eljárást. Kiderült azonban, hogy a balesetnek nem az asszony volt az okozója s ezért felmentették.

A kis Juliska hamarosan meggyógyult s visszakerült a pincér feleségéhez, aki tovább is kizsárolta. A szomszédok már nem nézhették tovább a gyermek szenvedéseit és feljelentették az asszonyt a gyermekmenhely igazgatóságánál. Leitner Ernő dr. menhely-igazgató megindította a nyomozást. A lelenygyermeket az asszonytól és sérüléseiről látóletet vétetett fel. Horváth Juliskát, akinek keze telve van daganatokkal, beszállították a kórházba. A menhely igazgatósága ma adta be a feljelentést a kir. ügyészséghez a brutális asszony ellen.

— Kossuth Ferenc Karlsbadban. Budapest-ről táviratozzák: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma délután fél öt órakor Karlsbadba utazott. A miniszter 3 hétig marad a csehországi fürdőben.

— Joachim végórái. Berlin-ből táviratozzák: A Vossische Zeitung jelentése szerint Joachim József állapota óráról órára rosszabbodik. A beteg, akit görcsszerű rohamok igen elgyöngítettek, halgatagon fekszik betegágyán. Ontudata tűnőféiben van. A beteg, akit huslevessel táplálnak, már rokonait, orvosait és apólót sem ismeri fel.

— Ősszel meg lesz a választói reform. Budapest-ről táviratozzák: Andrássy Gyula gróf belügyminiszter az általános választói jog törvénytervezetét ősszel ankét elé viszi, a jövő tavasszal pedig megküldi az összes törvényhatóságoknak. A javaslat parlamenti tárgyalása csak a jövő ősszel lesz és az első választásokat az általános szavazati jog alapján 1909. tavaszán lehet elrendelni.

— Tüzérlovak veszedelme. Mint tudósítónk jelenti, a Lippán összpontosított tüzérezred lovait nagy veszély fenyegeti. A temesvári huszadik tüzérezred lovai között a napokban kiütött a takonykór-járvány. A lovak közül már többet le kellett bunkóznia. A temesvári tüzérezred lovait így el kellett különíteni a többitől s emiatt az ezred már egy hét óta nem is vesz részt a gyakorlatokon, hanem várja a katonai hatóság erre vonatkozó utasítását.

— Edvárd király és Vilmos császár találkozása. Wilhelmshöhe-ből táviratozzák: Edvárd király délután 1 óra 15 perckor megérkezett. A pályaudvaron Vilmos császár fogadta. A felségek kölcsönös üdvözlés és a kíséretük bemutatása után a közönség lelkes ovációi közben a császári palotába hajtattak, amelynek erkélyéről a csapatok diszfölvonulását szemlélték. A két uralkodó, a német császárné és Albrecht braunschweigi herceg délután fél öt órakor automobilon Wilhelmsthal-ba mentek.

— A makói adóhivatal bajai. A makói városi adóhivatalnál régóta nagy bajok vannak: nincs rendszer, nincs vezetés a hivatalnál. Legutóbb 29 napig vizsgálták az adóhivatalt a pénzügyigazgatóság közgei s annyi hiányosságot, ferdeséget, szabálytalanságot fedeztek fel, hogy Csanádmegye alispánja a hivatal vezetője, Sonkovics János adóügyi tanácsos ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el s egyben állásától is felfüggesztette. A város képvisellete tárgyalván az ügyet, azt határozta, hogy felkéri az alispánt Sonkovics Jánosnak hivatalban meghagyására, míg a fegyelmi véget ér. Sonkovics is meglebberte a határozatot s ennek alapján ma tárgyalta a közigazgatási bizottság a makói adóhivatal dolgát. Nem a leghízogóbb kritikát gyakorolták a bizottság tagjai, sőt roppant elítélőleg nyilatkoztak az adóhivatal vezetéséről, mindazonáltal tekintetbe vették azt, hogy a helyettesítéssel esetleg még nagyobb zavarok támadnak az adóhivatalnál, az alispán hozzájárulásával a bizottság elállott a felfüggesztéstől s csak a fegyelmi vizsgálatot folytatja Sonkovics ellen.

— E-jegyzés. Dávid Mátyás magánhivatalnok eljegyezte Zeller Valéria kisasszonyt, Zeller Jakab beéli tekintélyes kereskedő kedves és szeretetreméltó leányát.

— Uj alügyész. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Bereczky László aradi törvényszéki jegyzőt a máramaroszigeti ügyészséghez alügyésszé kinevezte.

— Keller Marit exhumáltak. Szeged-ről táviratozzák: Keller Marinak, a titokzatos körülmények között meggyilkolt leánynak sírját ma megtalálták és holttestét nyomban fölboncolták. A boncolásnál jelen volt Mezei István fürdőszolga is, akit a gyilkosságért néhány hónappal ezelőtt elítéltek. A boncolásról fölvevett hivatalos jelentés, amelyet holnap már az igazságügyminiszter elé terjesztenek, igen kedvező Mezeira, akinek pörét rövidesen revideálják és akit azután alighanem föl fognak menteni.

Későbbi távirat jelenti, hogy Hrabovszky Tihamér kir. ügyész indítványára a szegedi törvényszék ma délután szabadlábra helyezte Mezeit, aki még az este elutazott Piskin lakó családjához.

— A Körösbe fult gyermek. Csoba Fróna kroknai lakos 9 éves fia tegnap délután a Körösben fürdött. Vigyázatlanságból mély vízbe került, uszni pedig nem tudott s nem lévén közelben segítség, belefult. Holttestét ma boncolták.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

Nagy választék
vegytani és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

**Lombikok,
Gőredek,
Wouffi-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.**

Valódi
**Auer és benoid-gáz
égőhálókat.**
Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkel főző-
és díszedények**

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224
Gebhart Testvéreknel
ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 14.

Amerika 1¼ magasabb. Tartott árak.
Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	3 órai zárlat
Busa októberre	11.48—11.49	11.50—11.51
Zab októberre	8.26—8.27	8.28—8.29
Rozs októberre	9.22—9.23	9.33—9.34
Tengeri 1908 májusra 6.82—6.83	6.83—6.84	

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	633 50
Magyar hitelrészvény	734 —

157

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 14. —

Központi szálloda. Madotto István kereskedő Szombathely. — Simonics Leonárd kereskedő Grác. — Scheer Usigmond kereskedő Budapest. — Wyrkora Kornél dr. ügyvéd Temesvár. — Hevesy Vilmos mérnök Budapest. — Godje József gyógyszerész Nagyvárad. — Vajda Gerő fakereskedő Budapest. — Fischer Sándor kereskedő Budapest. — Tauber Sándor mérnök Budapest. — Martha Sándor dr. ügyvéd és neje Lippa. — Szántó György kereskedő Budapest. — Csepregi György esperes Békéscsaba. — Korecki Pál lelkész Békéscsaba. — Szeberényi Lajos lelkész Békéscsaba. — Pick Samu kereskedő és neje Petrocsény. — Batiu Elek dr. ügyvédjelölt Kisjenő. — Zsilinsky Ede dr. birtokos Békéscsaba. — Daxer György dr. tanár Békéscsaba. — Linder Károly lelkész Békéscsaba. — Korhai Károly lelkész Békéscsaba. — Kunz Jenő főmérnök Budapest. — Kunz Gyula kereskedő Budapest. — Lust Armin kereskedő Budapest. — Glück Jenő kereskedő Budapest. — Alföldi Sándor kereskedő Budapest. — Schubert Armin kereskedő Budapest. — Silberstein Izidor kereskedő Budapest. — Sándor Lajos kereskedő Budapest. — Vajda Gerő kereskedő Budapest. — Beck József kereskedő Budapest. — Erdőssy Jenő kereskedő Budapest. — Naszay Rezső kereskedő Nagylak. — Lusziaky János kereskedő Budapest. — Erdős Zsigmond kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Hamza Ágoston püspökhelyettes Bodrog. — Heszenszky Károly lelkész Mezőberény. — Nyiri Imre és neje Nagyvárad. — Fényes Miksa főmérnök Nagyvárad. — Fecskés Zoltán igazgató Diósgyőr. — Fried Bertalan könyvelő Obecse. — Molnár Henrik bérlő Pécs. — Vadas István intéző és neje Barakony. — Kézmárki Lajos és családja Barakony. — Szöllősi Elemérné és leánya Nagyszében. — Fürst József kereskedő Mitrovica. — Gerber Leó műépítész Pécs. — Brukner Gyula kereskedő Hódmezővásárhely. — Faragó András erdőmester Anina. — Szabó Józsefné és leánya Békésgyula. — Mandl Pál utazó Budapest. — Glück Gyula utazó Budapest. — Rosenberg

Miksa utazó Budapest. — Reif Emil utazó Budapest. — Sipót Lipót utazó Budapest. — Ferenczi József utazó Budapest. — Ferenczi Mór utazó Budapest. — Schobel Jenő utazó Budapest. — Rosenberg Mór utazó Budapest. — Engel Béla utazó Budapest. — Hoffman Miksa utazó Budapest. — Polák Ernő utazó Budapest. — Veiner Béla utazó Budapest. — Deutsch Miksa utazó Budapest. — Mehrkatz Károly utazó Bécs. — Vallerstein M. utazó és neje Bécs. — Steiner Lajos utazó Bécs. — Stigler Vilmos utazó Bécs.

Vass-szálloda. Kánitz A. kereskedő Budapest. — Lányi Sámuel utazó Budapest. — Budaspitz S. utazó Budapest. — Szabó József lelkész Borossebes. — Friedman M. utazó Zombor. — Berger Gusztáv utazó Oroszára. — Putics N.-né magánzónó Gurahonc. — Achim L. A. birtokos Békéscsaba. — Lénárt János gazda Békéscsaba. — Szverteczky J. irnok Sámson. — Galambosy Elemér tisztviselő Szentos. — Zöldy Lajos gazda Fegyvernek. — Szokolovits Gy. kereskedő Zenta.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

NYILTTER.*

Ma délután 5 órától

Aradváros legszebb fűdőlőhelyén az újonnan átalakított

Baross-parki kioszk

teraszán 1970

a 33. gyalogezred zenekara Zellner Sándor karmester személyes vezetése mellett

nagy hangversenyt

rendez, melyre a n. ó. közönséget tisztelettel meghívja

Mihályi Gyula, cukrász.

Hűsítő italok. Hideg buffet.
Szabad bemenet.

KÖZPONTI SZÁLLODA.

APOLLÓ-csoport.

Igazgatók: Ormai és Roland.

Ma utoljára:

Arad falában

és az összes attrakciók.

Holnap, pénteken, aug. 16-án:

Fényes új műsor.

Teljesen új személyzet.

1856 Bővebbet a falragaszok.

Limbeck János és fia
előő magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Vaszil Sándorné szül. Vaszil Jolán a maga, úgy az alólirottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetve fiu, testvér, sógor, nagybácsi és rokon

VASZIL SÁNDOR,

Acsev. tisztviselőnek,

f. 6. augusztus hó 14-én d. e. 11 órakor, életének 84 ik és boldog házasságuk 7 ik évében hosszas szenvedés után történt jobblétra szenderültét.

A boldogult földi maradványai aug. 15 én d. u. 1/6 órakor fognak Wessele nyi utca 13 ik számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért augusztus hó 17-én d. e. 9 órakor fog a főt. minorita-atyák szent-egyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás emlékére!

Arad, 1907. augusztus hó 14-én.

Özv. Vaszil Józsefné szül. öz. Poppel Károlyné,
Viezt Katalin, öz. Török Zoltánné,
édes anyja. nagynénjel.

Vaszil Béla,
Vaszil Mária,
Major Agostonné szül.
Vaszil Ilona,
testvérel.

Vaszil Lajos,
Vaszil Juliska,
Vaszil Géza,
Major Iluska,
unokaöccseai és hugai.

Vaszil Béláné szül.
Mayerhofer Julia,
Major Agoston,
sógornője és sógora.

1977

Fővárosi mulató
a **MIKÁDÓ-kertben.**
Kedvezőtlen idő esetén a **kávéházban.**

MA
utolsó bucsu-előadás.

Szabad bemenet.

Számos látogatásért esedez

1982

Tauber Márton,
igazgató.

Dr. Kuttu Alfréd

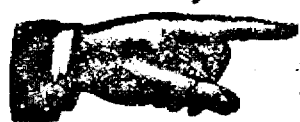
ügyvédi irodáját

Aradon, Hasszinger-utca 3. sz.

alatt

1937

megnyitotta.

Patent gyermek harisnyák

női- és férfi harisnyák, keztük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett
Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

Steckenpferd- Liliomtej-szappan

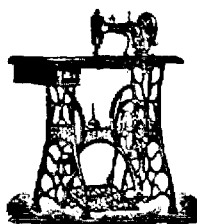
Bergmann és Társa Dresda és Teichen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1045

Telefon szám 98.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer
karikahajós

varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puch“

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy raktára.

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, grammofon kerekek, rugók, hangdobozok, varró és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jótállás mellett, gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Nagymennyiségű maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fütőkőszén,

Porosz Salon-kőszén,

Porosz Légszesz Pirszén

és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Takaréktüzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentősen olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkecsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó áron eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lenkey-utca 16., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a mótoros mentén 440. számú ház, mely 3-4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

Van szerencsém úgy a helyi, mint a környékbeli gabonakereskedő cégek és a dazdaközönség b. figyelmét a cséplési idény közeledtével

1825

zsákkölesön-intézetemre

felhívni.

Telefon 594.

A zsákok használati díját a legjutányosabb áron számítom. Raktáron tartok eladásra különböző minőségű és méretű zsákokat és ponyrákat.

Braun Miksa,

Boros Béni-tér 1. sz.

Köszén

elsőrendűvulkán-farkasvölgyi rostált pormentes 500 kg. vételnél pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

100 kgként 3:20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai téglá- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy téglá és cserép-paktár.

Kérném a cegre figyelmét!

Veszek

a legmagasabb árban és eladok uraságoktól használt férfiruhákat, utazó bundákat, továbbá használt butorekat, Wertheim Cassát, jégszekrényt, lószerszámot, nyergeket és fegyvereket, ócska vasat, fémárukat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.

Ugyanott kapható árverésről vett 500 drb. finom új férfi szövet öltönyök 5 és 6 fut egy teljes öltöny. Üzlethelyiségem május hó 1-től ruhás üzlet Asztalos Sándor-utca Grabner-féle házban. Butor-üzlet Árpád-tér 5. sz. izraelita templom épületben a sarkon.

Ugyanott 2 szép jégszekrény kapható. Kívánatra házhoz vagy vidékre is egy levelezőlap meghívásra rögtön megyek.

Teljes tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

A

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvizének kitűnő hatása előnyösen el van ismerve.

Nagy kedveltségnek örvend egy háznál, mint a külföldön, ahol mindinkább nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosai tekintélyek szakvéleményei, melyekben a Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-egészségesebb és legjobb asztalivizet ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített ásványvize elsőrendű étvágyjavító, megakadályozza a gyomorrontást, óvja a legveszélyesebb betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és Csanakvármegyéb és Temes megye északi részére: ELES ARMIN főzede- és csemegekerekedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kiválallat Budapest.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabbán készít. 682

Utazó bundák és báli belépők

— kölcsön adatnak —

120

Sztrubár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szűcsárúk, madár- és állattömések.

Krimmer- és szövetsapkák nagybani

— készítése és eladása. —

Javításokat, átalakításokat gyorsan és jutányosan vállalunk. Azonkívül mindennemű tárgyakat a molyok megóvásától, szörme, szövet, posztó, szőnyeget, ablakfüggönyök s ezekhez hasonló elvállalunk. Gondozás biztos és molymentési szert használunk a mi saját találmányunk és csakis egyedi intézetünkben található.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűlők különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek meggátolják a lábfej fejlődését, Gyermekeknek, ugyancsak felnőtteknek a legkényesebb eredményeket értem el, amit számos ellenőrzés tanúsít. Készítik a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szög-cipőket. B megröndeléseiket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítmása 421

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferenc-utca 2. szám alatt (Sebesyház) egy, a mai kor és modern ízlés minden követ megemésztő megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégekől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék gyűjteményekben.

Átalítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Válassz megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 719 Szíves pártfogást kér

ARTMANN ANNA

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

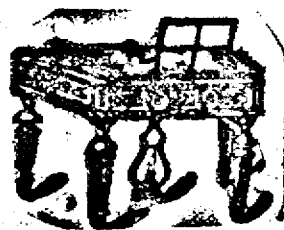
gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

SIMON JÁNOS

hangszerkészítő

Nagyvárad, Fő-utca 802.

Ajánlja saját készítményű

cimbalmait,

valamint 1841

hegedűk, harmonikák,

legfinomabb olasz és másféle cimbalom és hegedű-hurokat.

Minden e szakba vágó munkák pontosan eszközöltetnek.

Aranydíjak hangszerekről legyen és bérmentre.

Városi hirdetések.

14962—1907. kh.

Hirdetmény.

A sajtó termékekkel való házalás, valamint azoknak utcákon és nyílt tereken való elárúsítása az 1867. évi június 25-én 1781. szám alatt kiadott belügyministeri rendelet értelmében csak hatósági engedély mellett gyakorolható, mely engedély az illető sajtótermék előzetes bemutatása mellett a város polgármesterénél kérendő.

Minthogy a 28854—1907. sz. belügyministeri rendelet értelmében a sajtótermékek alatt nemcsak azon sajtótermékek értendők, amelyek pénzért árusítatnak, hanem azok is, amelyek ingyen osztatnak szét, vagyis bármily természetű röpiratok is és csak a kereskedők, iparosok reclamárdulái és az utcákon nyilvános helyeken osztogatni szokott meghívók képeznek kivételt, — figyelmeztetem a nyomdatulajdonosokat, hírlapok, könyvek kiadóit, valamint mindazokat, a kik sajtótermékeket utcákon, tereken, nyilvános helyeken akár pénzért árusítanak, akár ingyen osztatnak szét, hogy azok házalás útján vagy utcákon, tereken, nyilvános helyeken az illető sajtótermék előzetes bemutatása mellett csak hatósági engedéllyel árusíthatók, illetve osztatók szét és hogy mindazok ellen, a kik ezen intézkedés ellen vétének a legerélyesebben fogok eljárni.

Arad, 1907. évi augusztus hó 12.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

14780—1907. kh.

Hirdetmény.

A rendőrhatalóság által folyó évi január hó 4-én, valamint később ismételt kiadott hirdetményekben közhírré lett ugyan téve, hogy

gyűlések, felvonulások, körmenetek csak hatósági engedély mellett rendezhetők és hogy mindennemű csoportosulás, tüntetészerű körmenet, felvonulás tiltva van, mindazonáltal tekintve, hogy lehetnek olyanok, a kik a hatóságnak ezen intézkedéséről tudomással nem bírnak, — újólaj — figyelmeztetem a város lakosságát, hogy minden oly irányú és természetű mozgalomtól, amely a közrendet zavarja, a szabad forgalmat akadályozza, minden csoportosulástól, hatósági engedély nélküli felvonulástól, körmenettől, gyűlésezéstől, az abban való részvételtől, az egyéni szabadság megsértésétől, más vagyonának megrongálásától annál is inkább tartózkodjék, mert mind-zok ellen, akik ezen tiltott cselekményeket rendezik, elkövetik, abban részt vesznek, a legerélyesebb eljárást fogom folytatni és azonfelül az idegen illetőséggel bíró egyéneket a város területéről azonnal ki fogom utasítani.

Arad, 1907. évi augusztus hó 9-én.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

Megérkeztek

1980

Hámory-féle

nemes faju sárga és görög

DINNYÉK

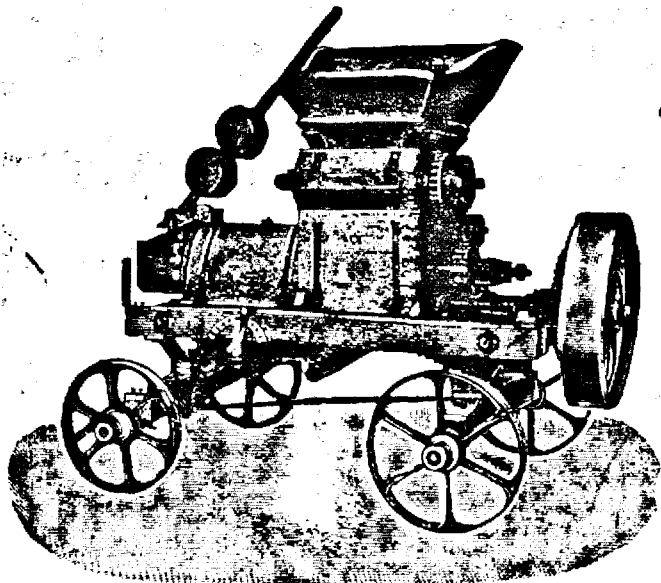
Kapható:

Hámory-gazdaságnál,

Deák Ferenc utca 3., az udvarban.

Kovács Soma és Társa Arad.

Gép, műszaki és szőlőszeti gépek gyári raktára.

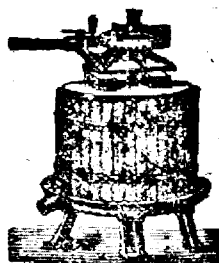
Folytonos üzemű Szőlőszeti gépek gőz vagy kézierőre, legolcsóbb, leggyorsabb üzem.

Elismert legjobb magyar gyártmányu

Kühne borsajtók, kutak, szőlőőrölők,

bogyozók, szivattyúk, tömlők, szü-

retelő eszközök.

426—907. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke f. évi augusztus hó 21-én reggel 8 órakor a városháza földszinti tanácstermében a következő ingatlanokat adja bérbe nyilvános árverésen:

1. A Szárazér medre, között levő vizállásos terület 3 évre évi bér 10 korona.
2. Az Orovil és Uj-utcák mellett levő gáji üres telek 6 évre, évi bér 30 korona.
3. A szárazér mellett levő Neuman-féle árok 3 évre, évi bér 10 korona.
4. Stupin és Stupin rét 98²²⁷/₁₁₀₀ hold 6 évre, évi bér 17 korona 20 fillér holdanként.
5. Versenyter 1—46. szám 19⁴¹⁶/₁₁₀₀ hold 3 évre holdanként 45 korona 60 fillér.
6. Wertlog rét 6 évre 82³⁵⁶/₁₁₀₀ hold, holdanként 14 korona 02 fillér.
7. Verseny-téri 16²⁹⁵/₁₁₀₀ hold 3 évre, holdanként 37 korona 40 fillér.
8. Balta Mika dülő 73¹⁷⁸/₁₁₀₀ hold, holdanként 22 korona 10 fillér 6 évre.
9. Nagy kaszáló dülő 6 évre 100 hold, holdanként 38 korona.
10. Gombár-rét 86³⁸⁶/₁₁₀₀ hold, 6 évre holdanként 16 kor. 20 fill.
11. Libás dülő 49⁷⁹⁶/₁₁₀₀ hold 6 évre, holdanként 37 kor. 60 fillér.
12. Rochel János tanyájához vezető ut 8⁷⁹³/₁₁₀₀ hold 3 évre, holdanként 18 korona.
13. Nagy legelő 11³⁰⁴/₁₁₀₀ hold, 3 évre holdanként 34 korona 60 fillér.
14. A radnai ut mellett legutóbb kiépített védőtöltés szakasz 89⁷/₁₁₀₀ négyzetöl 3 évre, évi bér 16 korona.
15. A vasut melletti 1 hold 6 évre, évi bér 21 korona.
16. Orovil dülő 4⁶⁷¹/₁₁₀₀ hold 3 évre, bérösszeg évente 151 korona.
17. Gáj szerb-utca 6—7. szám 3 évre, évi bér 42 korona.
18. A Választó-utca sarkától védőtöltés 2. számú telek végéig mintegy 300 négyzetöl, évi bér 10 korona, 3 évre.
19. Az Orovil- és kut-utcák mellett fekvő 2⁵⁵³/₁₁₀₀ hold 3 évre, évi bér 36 korona.
20. Gáj külvárosban fekvő kut-utcai üres telek 3 évre, évi bér 14 korona.
21. Balta Mika II. számú 80⁶⁰⁰/₁₁₀₀ hold 6 évre, évi bér holdanként 20 korona 02 fillér.
22. Az Ujterem-utcában levő Sina-féle üres telek 1 évre, évi bér 82 korona.
23. Gombár rétnek Csizmadia György tanyája körül elterülő részéből 12 hold 3 évre, évi bér 16 korona 20 fillér holdanként. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja. Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi augusztus hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1907. évi szeptember hó 3-án d. e. 9 órakor az Aradi Ipar- és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1907. évi június hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

12535	12651	13528	13601	13602	13603	14298	14637	14832	14935	14954
15064	15093	15273	15333	15505	15506	15507	15928	15951	16021	16029
16214	16240	16432	16937	17093	17099	17254	17267	17268	17292	17329
17350	17392	17406	17457	17545	17550	17551	17603	17643	17662	17690
17741	18083	18089	18094	18166	18276	18277	18329	18354	18485	19140
19228	19327	19346	19615	19630	19733	19788	19838	19854	19923	157
169	253	284	445	456	491	563	607	681	725	813
817	818	933	938	1011	1061	1438	1552	1589	1710	1822
1856	1985	2000	2159	2217	2226	2260	2305	2381	2588	2617
2653	2721	2783	2790	2793	2869	2938	2978	3037	3065	3161
3441	3496	3516	3655	3667	3758	3766	3806	3871	3889	3900
3916	3927	3933	3939	4211	4343	4345	4368	4467	4479	4480
4540	4545	4585	4663	4723	4748	4760	4818	4899	5109	5171
5173	5180	5286	5358	5372	5407	5550	5561	5628	5664	5682
5711	5734	5759	5767	5813	5823	5851	5867	5879	5954	5968
5987	5992	6013	6017	6047	6060	6089	6105	6117	6120	6203
6237	6274	6293	6294	6296	6319	6336	6366	6375	6385	6403
6405	6406	6413	6414	6419	6438	6450	6477	6491	6522	6525
6541	6562	6583	6587	6589	6599	6601	6602	6606	6620	6623
6627	6651	6680	6692	6718	6722	6723	6728	6736	6758	6774
6788	6790	és	6809	mely	árveréshez	a venni	szándékozik	ezennel	tisztelettel	meghivatnak.

Arad, 1907. évi augusztus hó 15-én.

1120

Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETESEK.**Miért nem ír?**

Nagyon szeretnék Önnel találkozni.
F. 1972

Igaza van.

Azon a sikos sétán, melyet akkor
hárman tettünk meg, már egyszer
(pl. 17-én d. e. 10-kor) ketten is
sétálhatnánk. Esetleg a mikort
aranyos Magácska adja meg. Pá.
1968

Veszünk könyvtárakat

egy-egy könyvet, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban **Ingusz I. és**
Fia könyvkereskedésében Arad. 361

Kiadó

Deák Ferenc-utca 39. sz. a. egy
üzlethelyiség október 1-sőre. Bő-
vebbet a házban vagyis Angele
Mátyás, Szabadság-tér 16., Do-
mányi-palotában. 1950

Dinnye termésemet

kizárólag a szabadság-téri piacon
árusítatom. Minden dinnye Ojegy-
gyel van ellátva. Orody Nándor.
1960

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb árakon. — **Kerpel**
Izab könyv- és papírkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Igen jó

cantalup és turkesztán dinnye,
ugyszintén rózsá krumplic, paradicsom]
kapható, kívánatra házhoz
szállítatik. Régi vágóhid mellett
Eötvös-tanyáról. 1979

Egy 4 szoba,

előszoba, fürdőszoba és melléke-
lyiségekből álló II. emeleti szép
uri lakás, Weitzer János-utca 14.
szám alatt november 1-ére kiadó.
Bővebb felvilágosítást nyújt: Dr.
Köpf János ügyvéd irodája Arad.
Telefon szám 466. 1966

„Ehrbar“ konzert-zongora,

kittinó állapotban, jutányosan meg-
vehető. — Cim a kiadóhivatalban.
1969

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak
állandó alkalmazást kaphatnak egy
könnyen eladható házi czikk el-
adására. Pénzbeszedők óvadékkal
keresztetnek. Ajánlatok „K. 6 100.”
jellet a kiadóhivatalba kéretnek.
465

Kiadóhivatalunkban nagyobb
mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Egy jóforgalmu szatöcsüzet

más vállalat miatt eladó. Cim a
kiadóban. 1904

Ház eladás!

Választó-utca 44. számú ház eladó.
1942

Eladó magánház

7000 forintért Flórián-u. 6. sz. a.,
mely áll 2 utcai, udvari szobából,
tágas zárt folyosó, konyha, élés-
kamara, befásított udvar, kis gyü-
mölcös kert, ösztérfogat 210 □-öl.
Bővebbet ugyanott. 1967

Eladó

egy kisebbszerű termő szőlő Kuvin-
ban. Szép nagy lakható kolnával,
melyben van két szoba; konyha,
éléskamra és borház szüretelő edé-
nyekkel, jutányos áron eladó. Szép
kilátás, országut és a motoros
vasut 6. sz. megállóhelynél, mely
az ablak alatt van. Bővebbet ugyan-
ott, Halász Jánosnál. 1968

Hintó eladás!

Egy igen jó karban lévő könnyű
használt fedeles hintó és egy ru-
ganyos használt könnyű homok-
futó kocsik és különféle új kocsik
jutányosan eladók Aradon, Erzsé-
bet királyné-körut, az ipartestü-
lettel szemben, Olasz Lajos kocsik-
gyártónál. 1978

Kiadó lakások!

A Vörösmarty-utca 3. számú ház-
ban egy másod emeleti nagyobb uri
lakás mellékhelyiségekkel, egy ud-
vari földszintes lakás, továbbá egy
lakatos műhely helyiség azonnal ki-
adó. Bővebbet a házmasternél vagy
Fabián utca 5a. sz. alatt. 1930

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

**2 jó karban levő kerti
pad megvételre keres-
tetik.**

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legszebb kivitel s a legújabb dí-
vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
lábakra **ortopéd-cipők** elké-
szítését, valamint az önkéntes uraknak
előírás szerinti **bakkancs vagy csizma**
elkészítését elvállalom, azon reménnyel,
hogy a legnagyobb igényeknek megfe-
lelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Arad. Arad. részvénytársaság könyvnyomdája.

Perfect könyvelő

német-magyar levelező, szabad óráira
mellékfoglalkozást keres. Cim a
kiadóhivatalban. 1954

Tanke biharmegyei községben
járásbirósággal, nagy kör-
nyekkel

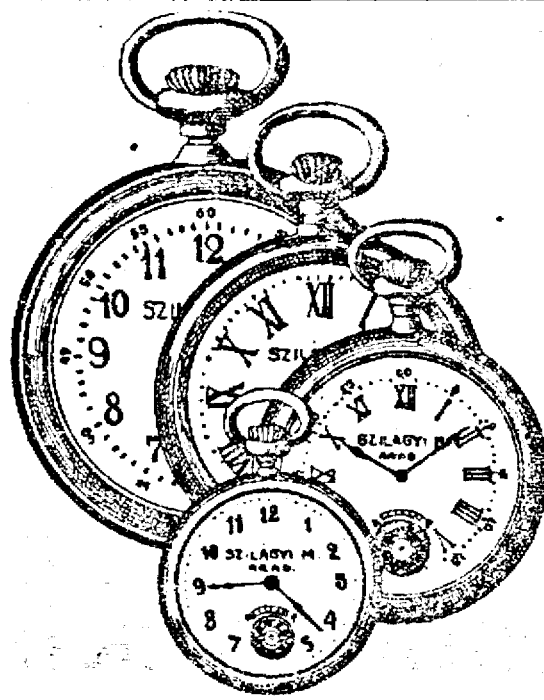
egy üzlethelyiség

a legszebb helyen, rőfös férfidi-
vatnak

azonnal kiadó.

Évi bér 280 frt.

Tudakozódni Schwimmer Ignác-
nál, Nagyszalonta. 1974

Szeptember 1-ejére

keresek lehetőleg a belváros köze-
lében egy csinosan butorozott vi-
lágos szobát. Ajánlatokat szoba
jeligével a kiadóhivatalba kérek.

A nagyérdemű közönség szíves tuda-
mására hozom, hogy

888 vendéglőm

és arnyas, szép és tágas kerthelyisége-
met, ugyszintén a város legkitünőbb fe-
dett és villanyvilágítással ellátott teke-
pályámat is diszezen renováltattam és
azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. —
Tiszta saját termelésű borok. Első magyar
részvény serfőzde udvari sör. **Pohár 16**
fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves párt-
fogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál.

1460

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb 1290

óra-javitó

műhelye

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Nagyobb

vidéki vállalat

ügyes, minden irányban

teljesen megbízható

üzlet-szerzőt

keres.

1978

Cim a kiadóhivatalban.